

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Pojišťovnictví a jeho formy v ČR

David Mára

© 2010 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Akademický rok 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

David Mára

obor Provoz a ekonomika

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název tématu: **Pojištění a jeho formy v ČR**

Struktura bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Charakteristika pojištění
4. Formy pojištění a druhy pojišťoven
5. Představení pojišťoven českého trhu
6. Analýza pojistné události: Povodně v České republice 2002
7. Statistické vyhodnocení
8. Závěr
9. Seznam literatury
10. Přílohy

Rozsah původní zprávy: 30 - 40 stran

Seznam odborné literatury:

BÖHM, A. Ekonomika a řízení pojišťoven v podmínkách po vstupu České republiky do Evropské unie. Praha: ASPI, 2004.

DUCHÁČKOVÁ, E. Principy pojištění a pojišťovnictví. Praha: Ekopress, 2005.

KAHOUN, V., VURM, V., KUČEROVÁ, B. Vybrané kapitoly z pojišťovnictví. Praha: Triton, 2008.

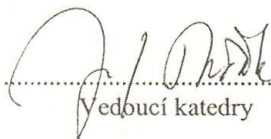
Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, ve znění pozdějších předpisů

<http://www.cap.cz/>

<http://www.ceskapojistovna.cz/>

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. PhDr. Karel Šrédl, CSc.**

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2010

vedoucí katedry

Děkan

V Praze dne: 19.11.2008

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Pojišťovnictví a jeho formy v ČR" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 4.1.2010

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu doc. Ing. PhDr. Karlovi Šrédlovi, CSc., za podnětné připomínky, odborné rady a profesionální přístup při tvorbě mé práce.

Pojištění a jeho formy v ČR

Insurance and its types in the Czech Republic

Souhrn

Cílem mé práce je přiblížit problematiku pojišťovnictví. Rád bych se blíže zaměřil nejen na spletné podmínky pojistných smluv a jejich specifické názvosloví. Nahlédneme také do významu pojištění vůbec. Popíšeme právní subjekty pojištění. Rozdělíme formy pojištění tak, jak je dělí pojišťovací ústavy a zákon. Nahlédneme pod pokličku nejvýznamnějších českých pojišťoven s cílem něco se dozvědět o jejich kapitálu, zaměření nebo i počtu pracovníků. V neposlední řadě srovnáme statistické údaje nabízené jednotlivými pojišťovny, konkrétně se podíváme na nejčastější pojistné události a náklady na ně a také si přiblížíme několik informací o sdružení pojistitelů pro společné krytí velkých rizik, tzv. „poolu“, ať již jaderného či poolu proti úpadku cestovních kanceláří. Závěrem zhodnotíme jednu z největších pojistných událostí na našem území, a to povodeň z roku 2002.

Klíčová slova: pojištění, pojišťovnictví, komerční pojištění, nekomerční pojištění, povodeň Praha 2002, pojistné události, úrazové pojištění, pojistná smlouva, pojistné podmínky, nemocenské pojištění, havarijní pojištění vozidel, povinné pojištění

Summary

The present work is concerned with insurance. It focuses not only on complex conditions of insurance contracts and their specific terminology but also on the importance of insurance policy as such. First of all, it deals with insurance of legal entities. It also presents classification of types of insurance according to insurance institutions and the law. The author introduces as well the most prominent insurance companies pointing out their capital, their focus and the number of employees. Last but not least, the author compares statistical data offered by individual insurance companies. The most frequent insurance events and their costs are examined. Information on association of insurers for joint peak risk cover, the so-called „pool“ both nuclear and against insolvency of travel agencies are also presented. Finally, the author analyses one of the major insurance events in the Czech Republic, which is the 2002 Prague Flood.

Keywords: insurance, insurance business, commercial insurance, fringe benefit tax, 2002 Prague Flood, insurance events, accident insurance, insurance contract, insurance conditions, health insurance, motor hull insurance, compulsory insurance

Obsah

1.	Úvod	3
2.	Cíl práce a metodika	4
3.	Charakteristika pojištění	6
3.1.	Důležité pojmy a názvosloví používané v pojišťovnictví.....	7
3.2.	Vznik a zánik pojištění	8
3.3.	Rizika v pojišťovnictví	9
3.4.	Státní dozor	10
4.	Formy pojištění a druhy pojišťoven	11
4.1.	Nekomerční pojištění	11
4.2.	Komerční pojištění.....	12
4.3.	Životní a neživotní pojištění	21
5.	Představení pojišťoven českého trhu	23
5.1.	Česká pojišťovna a.s.	23
5.2.	Kooperativa, pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group.....	26
5.3.	Allianz pojišťovna, a.s.	27
5.4.	ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB.....	28
5.5.	Generali Pojišťovna a.s.	30
5.6.	Ostatní zajímavosti	31
6.	Analýza pojistné události: Povodně v České republice 2002	35
6.1.	Průběh zkoumané povodně a ohlédnutí do historie povodní na českém území ...	35
6.2.	Jak povodeň z roku 1997 pomohla Praze	36
6.3.	Zahraniční politika v době záplav.....	36
7.	Statistické vyhodnocení	38
7.1.	Pojištění majetku podnikatelů versus občanů při záplavách 2002	38
7.2.	Splnění závazků pojišťoven vůči klientům.....	38
7.3.	Zdražování pojištění v záplavových zónách.....	39
7.4.	Pomoc při oceňování rizika Českou asociací pojišťoven	39
7.5.	Záplavy a Česká pojišťovna.....	39
8.	Závěr	41
9.	Seznam literatury	44
10.	Přílohy	45

1. Úvod

Pojišťovnictví je spojeno s naším životem od nepaměti. Víme však přesně, čím vším se tato instituce zabývá, co všechno lze vlastně pojistit, či na co všechno lze pojistku uzavřít? Nejen na tyto otázky se v mé práci budeme soustředit.

Současnost a budoucnost pojišťovnictví je neodmyslitelně spjata s vědeckotechnickým pokrokem. Ten velmi značně zjednodušuje administrativní úkony pracovníků jednotlivých institucí a taktéž dává prostor pro kvalitnější výpočty pojišťovacího rizika, čímž může pojišťovací trh nabízet i kvalitnější služby svým klientům. Dalším velkým rozdílem, řekněme od dob komunistického režimu, je spojování pojištění spolu s různými typy úvěrů, například úvěru hypotečního.

Otázkou českého pojišťovnictví ve vztahu k okolnímu světu se v této práci budeme zabývat spíše povrchově. Je však dobré si uvědomit, že pojišťovnictví má své zákonitosti, které ale nutně již nemusí platit za hranicemi státu. Jednotlivé pojistky mohou být naopak velice rozdílné, některé jsou dokonce sjednávány pouze jako specifikum daného státu. K těmto regionálním rozdílům můžeme přiřadit např. porovnání zdravotního pojištění českého a amerického typu, kdy Američané si své zdravotní pojištění sjednávají dobrovolně, zatímco u nás je zákonem vyžadované.

V našich podmínkách je pak nutné chápat celý problém rovněž z pohledu Evropské unie, která nám v tomto směru klade určitá direktiva ve snaze o sjednocení některých aspektů pojišťovnictví. Jako kladný příklad pro klienta mohu uvést, že po vstupu do Evropské unie se pojistné podmínky všech pojišťoven musely sjednotit a zařadit do sbírky zákonů, kde jsou uvedeny jako obecné pojistné podmínky.

Za důležitou část tohoto textu považuji rovněž upřesnění terminologie používané ať již v písemných smlouvách nebo při ústním jednání s klienty. Seznámíme se mimo jiné s leadery trhu v České republice a s jejich hlavní působností. Jako nejzajímavější část mé práce shledávám zmapování rozsahu a následný statistický rozbor jedné z největších pojistných událostí, a sice povodně v České republice z roku 2002. Svou bakalářskou práci popíšu současnou situací na českém trhu pojišťovnictví, ale krátce se ohlédneme také do historie tohoto specifického odvětví.

2. Cíl práce a metodika

Cílem mé bakalářské práce je globálně zhodnotit situaci na českém trhu pojišťovnictví. Přiblížíme si tento složitý aparát a představíme si jednotlivé druhy pojištění, to vše přehledně a komplexně v jedné práci.

Zaměříme se na popis pojišťovnictví v České republice jak z pohledu současnosti tak i historického vývoje na našem území, kdy se vrátíme až do dob Marie Terezie. Tyto údaje čerpám ze stránek pojišťoven České republiky a odborné literatury BÖHM, A. *Ekonomika a řízení pojišťoven v podmínkách po vstupu České republiky do Evropské unie*. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-020-3. V této publikaci jsou také popsány právní subjekty, jako je např. pojistitel, pojišťovna, pojištění, státní dozor atd., což je vysvětleno z pozice zákona o pojišťovnictví.

Rozdělíme formy pojištění tak, jak je dělí pojišťovací ústava a zákon. Při této činnosti jsem čerpal údaje ze stránek pojišťoven uvedených v seznamu literatury a taktéž z výročních zpráv těchto pojišťoven. Při dalším čtení se dovíme také něco o moderních typech pojištění a především o výhodách jejich možných kombinací. Taktéž neopomene zmínit stále ne zcela vyjasněný rozdíl v chápání široké veřejnosti mezi pojmy důchodové pojištění a důchodové připojištění. Zmíníme povinnosti a funkci státního dozoru nad pojišťovnami, které popisuje publikace Kolektiv autorů, *Vybrané kapitoly z pojišťovnictví*, 1996. Vydal: Česká asociace pojišťoven.

V jedné z kapitol si také představíme pět nejsilnějších pojišťoven české trhu, kde se zaměříme na jejich hospodářské výsledky, likviditu, počty zaměstnanců, důležité milníky jednotlivých institucí či jejich trendy a některé tyto skutečnosti si přiblížíme na přehledných grafech. Při hledání informací o nejvýznamnějších pojišťovnách jsem použil především stránky těchto pojišťoven a jejich konkrétní výroční zprávy.

Sdělíme si něco o bezmezné vynalézavosti lidí při pojistných podvodech a o stále dokonalejší obraně pojišťoven proti tomuto sílícímu nešvaru, o němž hovoří výroční zprávy pojišťoven a taktéž televizní pořad vysílaný na televizní stanici ČT24. Rozhodně se zmíníme také o změnách silničního zákona a jejich dopadu na pojištěnce, kdy čerpám z vlastních zkušeností a rovněž přímo ze zákona o motorových vozidlech. Zmíníme také blížící se změny v zákoně o pojišťovnictví.

Dále si sdělíme základní informace o sdružení pojistitelů pro společné krytí velkých rizik, tzv. „poolu“, ať již jaderného poolu či poolu proti úpadku cestovních kanceláří. Detaily

o jaderném poolu vybírám z odborné publikace DUCHÁČKOVÁ, E. Principy pojištění a pojišťovnictví. Praha: Ekopress, 2005. ISBN 80-86119-67-X a také ze stránek Českého jaderného poolu. Přiblížíme si jednotlivé druhy rizik, prameny tohoto tématu tvoří převážně výroční zprávy daných pojišťoven.

Nemohu se při svém tématu také nevrátit k největší pojistné události v České republice, tedy k povodni z roku 2002. Zde jsem našel většinu souhrnných informací ve výroční zprávě České asociace pojišťoven 2002. Učinil jsem tak jak z pohledu obecného, tak z pohledu pojišťoven. Ostatní informace týkající se povodní a podobných katastrof jsem čerpal z četby novin, z poslechu rozhlasu a televize v době těchto pohrom.

Závěrem se ohlédneme za současnou situaci v pojišťovnictví a nastíníme aktuální vývoj trendů, jak je prezentují jednotlivé pojišťovny ve svých výročních zprávách a na svých internetových stránkách.

3. Charakteristika pojištění

Pojištění představuje peněžní vztahy, které zprostředkovávají tvorbu, rozdělování a požívání pojistných fondů. Pro pojištění je charakteristická tvorba rezerv v závislosti na riziku a používání těchto rezerv k úhradě pojistných potřeb, tj. potřeb, které jsou v jednotlivých případech výskytu náhodné, vcelku však odhadnutelné.

Pojistné fondy se vytvářejí zejména z příjmu z pojistného placeného pojištěnými, dále z výnosu z úroků anebo z jiných zdrojů, např. dotacemi ze státních rozpočtů.

Výnosy z pojistného a ostatní výnosy slouží především k úhradě pojistných plnění pojištěncům a k úhradě nákladů spojených s provozem pojišťovny, popř. k jiným účelům. [1]

Naproti tomu **pojišťovnictví** je charakterizováno jako systém činností, kterými se pojištění realizuje. Jedná se tedy o jedno z nejvýznamnějších odvětví ekonomiky. Stejně jako bankovníctví spadá pojišťovnictví do oblasti finančních služeb. Přes řadu společných aspektů se však od bankovníctví výrazně liší.

Prapůvodně vzato je pojištění založeno na solidaritě lidí, kteří dávají určité částky na určitý společný fond, z něhož se později škody vyplácejí.

Odnepaměti se lidé báli živelních pohrom, chtěli se proti nim nějakým způsobem chránit. Tento důvod zavedl příčinu ke vzniku první pojistné smlouvy. Ta byla historicky podepsána v Pise roku 1379 a zahájila tak éru komerčního pojištění. Na našem území byla za dob Rakouska-Uherska sepsána první předzvěst pojišťovnictví roku 1726. Za zrodem této smlouvy stála sama císařovna Marie Terezie. O více než 100 let později byla založena První česká vzájemná pojišťovna a od roku 1864 začala poskytovat i pojištění nemovitostí a krupobitní pojištění. Až daleko později se začaly sjednávat pojistky proti vloupání, úrazu, rozbití strojů a automobilů. První velkou ránu v rozmachu pojišťovnictví, a to nejen u nás, dostaly tyto společnosti v době světových válek, druhým významným mezníkem byl v roce 1945 dekret prezidenta republiky č. 103 Sb. ze dne 24. října 1945 o znárodnění soukromých pojišťoven.

První národní pojišťovna byla znárodněna v roce 1946 a později byla přejmenována na Státní pojišťovnu. Na trhu tak vznikl absolutní monopol této pojišťovny. Teprve po sametové revoluci a s ní spojeném politickém převratu bylo vytvořeno prostředí jak politické, tak právní, příhodné pro postupné obnovení tohoto trhu. V roce 1995 již na našem území působilo 35 pojišťoven. [2]

Nyní se již odkloníme od historie pojišťovnictví – i když malé ohlednutí v rámci úplnosti jsem považoval za nutné – a vrátíme se k současnému stavu tohoto odvětví a jeho konkrétním specifikům a zajímavostem.

V České republice je pojišťovnictví vedeno ve dvou rovinách, a to ve formě **nekomerčního pojištění** (sociální, zdravotní), kde má největší účast stát. Druhá rovina se týká **komerčního pojištění**, zde mají zase rozhodující vliv komerční pojišťovny.

Význam pojištění pro podnik

Toto pojištění zabezpečuje podnik či osobu před velkými finančními ztrátami a vytváří tak předpoklad pro platební schopnost. Pojištění je pro firmy výrobním nákladem. Nízkým poplatkem pojistného jsou kryty důsledky velkých škod.

3.1. Důležité pojmy a názvosloví používané v pojišťovnictví

Pojistná smlouva

Jedná se o dvoustranný právní úkon a také o právní důvod vzniku v zákonném pojištění. Podle tohoto hlediska se také rozlišují druhy pojištění na smluvní či zákonné pojištění.

Základní náležitosti pojistné smlouvy jsou:

- pojistné nebezpečí – na které události se pojistka vztahuje
- pojištění věci – věcný rozsah toho, co je pojišťovna povinna uhradit
- místo pojištění – lokalita, ve které pojištění platí, např. provozovna, území státu (např. při pojištění motorových vozidel)
- povinnosti pojištěného – platit pojistné (jednorázově, měsíčně, kvartálně, ročně, jinak) a jakým způsobem nahlásit pojistnou událost
- výše a způsob placení pojistného
- počátek změny a doba trvání pojištění
- podrobný výklad pojmů

Další pojmy pojistné smlouvy:

- pojistná částka – na ni se uzavírá pojištění
- pojistné – výše částky, kterou platí pojistník za poskytnutí pojistné ochrany. Je to částka, která se platí za pojistnou ochranu.
- pojistná příhoda – událost, na niž se pojistník pojistil
- pojistná náhrada – plnění pojistné smlouvy pojišťovnou, která vyplatí pojištěnému částku jako náhradu za škody způsobené pojistnou událostí. Po skončení šetření je

pojistitel povinen plnit do 15 dnů. Vyžaduje-li situace nebo rozsah škod delší šetření a je-li jasné, že k pojistné události došlo, je pojistitel na požádání podle § 797 povinen vyplatit zálohu.

Právní subjekty pojištění

- pojistitel – běžnější název je pojišťovna
- pojistník – subjekt, který uzavřel s pojistitelem pojistnou smlouvu
- pojištěný – subjekt, na jehož majetek, zdraví nebo odpovědnost za škodu se pojištění vztahuje. Nemusí být totožný s pojistníkem.
- Obmyšlený – osoba, ve prospěch které by bylo vyplaceno pojistné plnění v případě úmrtí pojištěného

Druhy rizik

- subjektivní – nepojistitelná, např. volba výrobního programu
- objektivní – pojistitelná, např. požár, vichřice, loupež
- kombinovaná – souhrn náhod prvků subjektivních a objektivních, např. dopravní nehoda

Likvidační činnost

Po oznámení škody pojistníkem provádí likvidační činnost likvidátor – zástupce pojišťovny, který posoudí škodu (např. na základě fotodokumentace) a na základě pojistného se vypočítá náhrada škody. Pojistník je povinen vyplnit tiskopis, který je obvykle ke stažení na internetových stránkách dané pojišťovny. [3]

Plnění pojišťoven

Na základě klientských plateb pojistného vznikají fondy pojišťoven. Z těchto financí pak pojišťovny poskytují pojistné plnění tedy náhradu škody, rozvíjí svou činnost – buď ve vlastní prospěch, nebo ve prospěch klienta, tzn. rozšíření nabídky služeb, zvýšení náhrady škody, snížení pojistného, atd.

3.2. Vznik a zánik pojištění

Vznik pojištění

Základem je výše zmíněná pojistná smlouva. V okamžiku, kdy navrhovatel (pojišťovna) získá sdělení (podepsání příslušné pojistné smlouvy) o přijetí svého návrhu, je pojistka

uzavřená. Měli bychom však mít na zřeteli, že pojistka je sice uzavřená, ale obecně počíná pojištění teprve prvním dnem po uzavření této smlouvy.

Podle § 791 je předepsána písemná forma, pokud není v zákoně či všeobecných pojistných podmínkách stanoveno jinak. Výjimku tvoří ty druhy pojistek, které vstupují v platnost automaticky, respektive jsou zajištěny zákonem – např. sociální a zdravotní pojištění.

Zánik pojištění

Ve většině případů je vázán zánikem pojistné smlouvy. Zánik pojistné smlouvy může proběhnout:

- uplynutím doby
- dohodou
- pro neplacení pojistného
- výpovědí

3.3. Rizika v pojišťovnictví

Rizika zainteresovaných skupin jsou také šetřeny třetími stranami, například státním dohledem nad pojišťovnami. Nyní si vyjmenujeme a charakterizujeme druhy rizik, které pojišťovny zajišťují.

Tržní riziko

Jedná se o nepředvídatelné kolísání cen nemovitostí, cenných papírů, měn či úrokových sazeb.

Úrokové riziko

Je jednoznačně spojeno s pohybem úrokových sazeb. Často společnosti uzavírají smlouvy na úrokové swapy, což umožní zafixovat úrokové sazby.

Riziko likvidity

Je to riziko neschopnosti splacení aktiv ve stanovený čas. Společnosti mají obvykle různé zdroje financování. Tyto možnosti zvyšují flexibilitu splacení a eliminují tak toto riziko.

Pojistně-matematické riziko

Zde se jedná o riziko v tom smyslu, že význam škod a jejich rozsah bude větší, než očekáváme. Nejvýznamnější součástí pojistně-matematického rizika jsou rizika plynoucí z výše pojistných plnění a z úrovně pojistně-technických rezerv.

Operační riziko a ostatní rizika

Jedná se o riziko ušlých příležitostí, například z důvodu nedostatku lidských zdrojů či technické vybavenosti, dejme tomu softwarové.

3.4. Státní dozor

Jedná se o soustavu ochrany spotřebitelů, jejíž hlavní součástí je státní dozor nad pojišťovnami a rada na ochranu pojištěných. Vývoj dozoru nad pojišťovnami nebyl zdaleka jednoduchý. V Evropě existovaly tendence k prohloubení kontrolní a dozorčí činnosti, což se však nelíbilo stávajícím pojišťovnám. Ty namítaly, že jim tento postup brání v jejich dalším rozvoji. V 70. letech tak začal v rámci sdružení Evropské unie probíhat sjednocovací proces. Byl to velmi závažný úkol už jen z toho titulu, že v Evropě existovaly dvě rozdílné koncepce, jak dozor nad pojišťovnami provádět a nebylo proto snadné, nalézt kompromis. První, velice mírný, byl britský způsob. Naopak velice přísný byl dozor německý. Právě v této době přebrali iniciativu na pojistném trhu další subjekty, zejména asociace pojišťoven, které se snažily nalézt vhodný kompromis mezi úsilím na ochranu pojištěných a zájmy podnikatelských subjektů.

Kontrolní a ochranné cíle státního dozoru nad pojišťovnami:

- udělování licencí
- kontrola hospodářských výsledků pojišťoven
- dodržování právních a technických předpisů
- ochrana pojišťovny před bankrotem
- zajištění zdravého fungování pojistného trhu

Je však také nutné, aby dozorčí orgány zajišťovaly i cíle tvůrčí:

- poradenská činnost pro pojišťovny a nově vznikající subjekty
- zavádění nových forem
- návrhy metodických a koncepčních materiálů
- návrhy právních úprav [4]

4. Formy pojištění a druhy pojišťoven

4.1. Nekomerční pojištění

- sociální pojištění
- zdravotní pojištění

Sociální pojištění

Je organizováno státem, do této skupiny patří:

- nemocenské pojištění
- důchodové zabezpečení
- dávky sociálního pojištění a podpory v nezaměstnanosti

Zdravotní pojištění

Je spravováno zdravotními organizacemi, které nejsou státním orgánem.

Také bych zde rád uvedl na pravou míru stále ne zcela vyjasněný rozdíl v chápání široké veřejnosti mezi pojmy důchodové připojištění a důchodové pojištění. V praxi bývají oba produkty ztotožňovány.

Důchodové připojištění

Slouží k vytvoření kapitálu na stáří, je dobrovolné, spravují ho jednotlivé penzijní fondy a ke vkladům se přidává státní příspěvek. Státní příspěvek dnes obnáší maximálně 150,- Kč měsíčně při 500,- Kč měsíční platby připojištěného. Měsíční splátku od 500,- Kč až do výše 1.200,- Kč je možné odečíst z daní, ale státní příspěvek se zde již nemění. Jedná se o pojištění, které obsahuje spořicí složku a od sjednaného věku 60, 65 či 70 let dochází k výplatě renty buď po stanovenou dobu 10, 15 či 20 let anebo formou doživotní renty. Penzijní připojištění bývá také dost často kombinováno s úrazovým pojištěním pro smrt úrazem či trvalou invaliditu.

Důchodové pojištění

Sice nepatří do kategorie sociálního pojištění, ale uvádím ho zde záměrně, abych upozornil na jeho časté záměny s penzijním připojištěním, ač se oba produkty významně odlišují. Jedná se o **důchodové pojištění**. Tento produkt je výhradně komerčním produktem

se širokou variabilitou různých připojištění. Je rovněž daňově uznatelné, ale daleko méně výhodné než penzijní připojištění.

Pojištění a připojištění

Jednotná terminologie vlastně neexistuje, ale obecně je myšleno pod pojmem pojištění hlavní tarif. Například pojistka na smrt je pojištění a připojištění potom obnáší všechna další pojištění, která lze v rámci hlavního tarifu sjednat, tzn. připojistit. Na druhou stranu máme třeba penzijní připojištění, kde je jen jeden tarif hlavní, a přesto spadá pod pojem připojištění.

4.2. Komerční pojištění

a) Pojištění podnikatelů

- živelní
- proti odcizení a vandalství
- odpovědnost podnikatele za škodu
- pojištění elektroniky a strojů
- skel
- lesů
- transportu
- stavby a staveniště
- montážní
- přerušení provozu
- úvěru
- proti úpadku cestovní kanceláře
- hospodářských zvířat
- plodinové

Nyní se budeme blíže zabývat jednotlivými druhy pojištění podnikatelů.

Živelní pojištění

Základní pojištění proti živelním pohromám chrání podnikatele proti zasažení úderu bleskem do budovy, či jejímu zatopení, ale také proti výbuchu nebo zřícení letadla. Poslední zmiňované se může zdát někomu jako méně reálné, ale např. obyvatelé městských částí bydlící v okolí letiště o tom ví své. Soubor základních živelních pojištění se nazývá FLEXA.

Pojistitel si ale může vybrat, zda se nechá pojistit souborně FLEXOU nebo bude chránit majetek pouze proti vybraným konkrétním rizikům.

Živelní pojištění nám dává také možnost rozšíření o zajištění proti škodě na majetku způsobenou vichřicí, krupobitím, sesuvem půdy, pádem stromů, stožárů či havárií vody z vodovodního zařízení.

Pojištění proti odcizení a vandalství

Dle údajů pojišťoven se jedná o nejžádanější produkt. Kriminalita v České republice neklesá a vyhlídky do budoucna podle policie nesměřují k úbytku tohoto druhu trestných činů, je tedy na místě škody na majetku alespoň tlumit tímto typem pojištění.

Pojištění odpovědnosti podnikatele za škody

Velice sympaticky popisují tento druh pojištění následující typické příklady uváděné na stránkách České pojišťovny: zákazník se zraní ve výrobní hale; vadná elektrická konvice způsobí požár; automobil je poškozen v hotelové garáži; hostu v restauraci je odcizen kabát nebo se mu udělá nevolno ze špatného masa; kadeřnice popálí zákazníka fénem, atd. [5] Po takovýchto nehodách je velice pravděpodobné, že se celá situace bude muset řešit před soudem a výlohy na soudní proces jsou vysoké. Po sjednání tohoto druhu pojištění se však podnikatel nemusí těchto výdajů bát, protože pojišťovna bere náklady s takovou událostí spojené na svůj vrub. Co však shledávám jako vysoce pozitivní je ta skutečnost, že existuje možnost vyrovnání se s druhou stranou z hlediska podnikatele, tedy s poškozeným, nebo chcete-li navrhovatelem žaloby, pomocí mimosoudního vyrovnání, což se v našich poměrech velmi často také uskutečňuje. Z důvodu pomalého jednání soudů to bývá skutečně nejrychlejší řešení výhodné pro obě strany.

Většina druhů pojištění se dá konkrétně a na přání klienta rozšířit a pojištění odpovědnosti za škodu podnikatele v tomto není výjimkou. Lze tedy připojistit také například škody vzniklé jinak než na zdraví nebo na věci (finanční škody).

Při odpovědnosti podnikatele za škody se obvykle pojišťují:

- škody způsobené poddolováním, vibracemi, sesedáním, sesouváním půdy a erozí
- škody na věcech užívaných pojištěným
- škody na věcech převzatých pojištěným, pokud jsou předmětem jeho závazku
- náhrada nákladů vynaložených zdravotní pojišťovnou na léčení pracovního úrazu nebo nemoci z povolání

Pojištění elektroniky a strojů

Původní strojní pojištění se týkalo strojů umístěných v továrních halách, ale dnes je již modifikováno i na řídicí elektronické prvky. V žádném případě se tento druh zajištění nevztahuje na poruchy strojů z důvodu opotřebení, stáří, poničení v rámci živelní pohromy či odcizení – toto řeší jiné druhy pojištění.

Pojištění skel

Vztahuje se na takové zničení nebo poškození skel, při kterém osazené sklo bylo rozbito, prasklo nebo bylo poškozeno tak, že je nutná jeho výměna.

Pojištění lesů

Zde není pojištěna jen dřevní hmota, ale také dříví z lesa vytěžené. Je však nutno pamatovat na to, že pojištění se nevztahuje na porosty dřevin, které nejsou lesem ve smyslu zákona.

Pojištění transportu

Toto pojištění se vztahuje na transport na území České republiky, pokud již nebylo ve smlouvě stanoveno jinak.

Pojištění stavby a staveniště

Jedná se o pojištění strojů či materiálu živelními událostmi, odcizením nebo vandalismem.

Pojištění montážní

Předmětem je montážní dílo nebo nástroje k tomuto účelu potřebné, jedná se o jejich odcizení, poškození nebo úplné zničení.

Pojištění přerušení provozu

Přerušení provozu může být způsobeno mnoha událostmi, nejčastější z nich jsou poruchy stroje, výpadek elektrického proudu nebo odstávka plynu. Zvláště diskutované bylo téma odstávky plynu z ledna loňského roku, kdy ruský gigant Gazprom zastavil dodávky plynu do Evropy. První, kdo by byly z důvodu snížení dodávky této energie postiženy, by byly právě střední a větší podniky. Až poté by následovaly objekty obytné.

Pojištění úvěru

V případě ztráty své schopnosti plnit peněžnímu ústavu včas a ve stanovené výši své závazky vyplývající z úvěrové smlouvy, má pojištěný díky tomuto druhu pojištění právo na

to, aby tyto závazky byly uhrazeny konkrétnímu peněžnímu ústavu. Příslušná pojišťovna je posléze povinna závazky klienta zaplatit. Smlouva o takovémto pojištění je doplněna většinou o další specifické povinnosti.

Pojištění proti úpadku cestovní kanceláře

Tento druh pojištění je povinný a je v souladu se zákonem č. 159/1999 Sb. Jedná se o takzvané zákonné pojištění. Zda má či nemá naše cestovní kancelář toto povinné pojištění sjednáno s příslušnou pojišťovnou, se nejlépe dozvíme z internetových stránek dané pojišťovny, která zde zpravidla uvádí úplný výčet cestovních kanceláří, které s ní mají uzavřenou smlouvu. Od chvíle, kdy cestovní kancelář vyhlásí úpadek, začíná běžet zákonná lhůta pro vrácení zaplacených částek klientů těchto cestovních kanceláří.

Pojištění hospodářských zvířat

Pojišťovací ústav je povinen zaplatit úmrtí zvířete z důvodu nemoci, porodu, operace nebo traumatu. Zvíře lze pojistit jako jednotlivce či jako soubor v rámci jednoho stáda. Za hospodářské zvíře je považováno takové zvíře, u kterého se sleduje přímý hospodářský užitek. Tímto se liší od zvířete domácího, které se chová pro domácí potěšení. [6]

Pojištění plodinové

Je uplatňováno jak proti poškození přírodními vlivy, tak i druhou osobou.

b) Pojištění osobní

- vozidla
- majetku
- cestovní
- úrazové
- životní
- odpovědnosti za škodu
- hypotečního úvěru
- zvířat

Pojištění vozidla

Každý majitel vozidla ví, že ne každý pojištěný platí za auto stejně vysokou částku pojistného. V čem tkví tento mnohdy markantní finanční rozdíl? Při výpočtu částky za

povinné ručení se přihlíží ke kubickým cm vozu, tedy k obsahu motoru. V případě silnějšího vozu může být tato částka až o tisíce korun českých vyšší.

V pojistce na vozidlo ale nemusíme mít samozřejmě jen povinné ručení – sjednává se dohromady také s havarijním pojištěním, a to s různou spoluúčastí, např. 5 nebo 10 %. Co taková spoluúčast vlastně znamená? Uvedeme jeden příklad za všechny. Nabouráme, srážka se stane naší vinnou, z pojistky povinného ručení bude zaplacená škoda nabouraného a nám v případě havarijního pojištění bude zaplacená oprava našeho vozidla. Dejme tomu, že autoservis bude za opravu požadovat 50.000,- Kč. To znamená, že s naší 5 % účastí nám pojišťovna vyplatí 47.500,- Kč. Zbývajících 2.500,- Kč, tedy zmiňovaných 5 %, doplatíme ze svého.

K povinnému ručení se často sjednává také tzv. připojištění čelního skla. Jen málo řidičů ale ví, že čelní sklo je do jisté míry pojištěné již v rámci hlavního povinného ručení. Je jen nezbytné najít viníka případného poškození, tedy fyzickou osobu. Nejčastěji je samozřejmě na vině řidič jedoucí ve voze před námi – tedy kamínek, který od tohoto automobilu odletí, a naše sklo rozbije. V takovém případě uděláme nejlépe, pokud auto zastavíme – samozřejmě při dodržení bezpečnosti provozu – a zaznamenáme si řidičovy národní. V případě, že se vůz zastavit nepodařilo, opíšeme si alespoň registrační značku před námi jedoucího vozidla, a potom již není nic snazšího, než se obrátit na svou pojišťovnu s prosbou o proplacení výměny skla. Přední sklo není pojišťovnou proplaceno v případě, že sklo rozbije např. padající strom, nebo pokud jsme nebyli schopni auto, které sklo rozbilo, zastavit ani jsme nestihli opsat jeho registrační známku. Na takové případy je skutečně připojištění čelního skla výhodné a nikdo se již na podobné podrobnosti dlouze nevyptává.

Od 1. 1. 2009 musí být pojištěné každé vozidlo v České republice, v opačném případě se majiteli takového vozu načítá penále. Penále činí 20,- až 300,- Kč za každý den. Každý z nás si může nechat zjistit, zda na jeho osobu již není registrováno jiné vozidlo. V případě Pražanů se tak dozvíme na Magistrátu hlavního města Prahy v Jungmannově ulici č. 2. Potřebný výpis stojí 15,- Kč. A již jen podotknu, že povinné ručení se řadí do kategorie pojištění povinných smluvních.

Pojištění majetku

Cena tohoto typu pojištění může být velice lákavá, protože většina pojistných institucí dokonce dává, pro nalákání klientů ke svému ústavu, slevu za předložení certifikátu zabezpečení bytu či domu. Namátkou uvádím společnost, která takový certifikát vystavuje.

Jmenuje se EUROPEAN SECURITY COMPANY s.r.o. Tato společnost může případně pomoci i s odstraněním nedostatků tak, aby vystavení certifikátu již nic nestálo v cestě.

Pojištění majetku se již tradičně dělí na následující pojištění:

- pojištění domácnosti

Ochrana je zde nastavena na vodovodní rizika, na odcizení majetku, vandalizmus, ale také proti nepříznivým událostem jako je krupobití či vichřice. Zajímavé je, že majetek zahrnutý v pojistné smlouvě je chráněn nejen v bytě, ale například dětský kočárek je v případě odcizení, minimálně na území České republiky, taktéž hrazen pojišťovnou.

- pojištění domu

Po sjednání tohoto typu pojistky se nemusíte obávat škod na svém domě. Není vhodné jen pro rodinné domy, ale i pro domy činžovní. Je zde chráněna budova včetně plotu a pozemku pro rizika spojená s živelnou pohromou, vodovodní rizika a také proti odcizení zařízení. Řada lidí se při sjednaném pojištění domu domnívá, že mají pojištěné vnitřní vybavení, bohužel to není správná úvaha. Pojištění vybavení se tedy sjednává „zvlášť“, a to jako výše uvedené pojištění domácnosti.

- Sdružené pojištění domácnosti a domu

Jedná se o výhodnější balíček za dvě výše uvedené pojistky v případě, že je objednáte společně.

Pojištění cestovní

Nemusí se v žádném případě jednat jen o cestu do zahraničí. Tento typ pojistky se hojně využívá i na domácí cestování, ať už za prací či za odpočinkem. V případě, že se nám v zahraničí stane úraz nebo onemocníte, nemusíme se bát zajít do nejbližší nemocnice a nechat se řádně ošetřit, aniž bychom na takové ošetření neměli dostatek finančních prostředků. Obvykle pojišťovací společnosti hradí také případný převoz nemocné osoby do České republiky. Tato pojistka není sjednána jen na rizika spojená se zdravím. Také v případě ztráty či odcizení zavazadel je vzniklá škoda rovněž uhrazena. Rovněž se nám může stát, že na dovolené někde v obchodě svrhne neopatrností vystavený výrobek. Jedná se o tzv. nechtěně způsobenou škodu a i na tento typ rizika pojišťovna myslí. Mnoho klientů by ale mohlo namítat, že je pro ně některé pojištěné riziko málo pravděpodobné a proto pojišťovny, respektive jejich zákazníci, různě pojistky kombinují.

Pojištění úrazové

Pojistná událost je v tomto případě úraz pojištěného, která se musí stát během doby sjednaného pojištění. Pojišťovací ústav vyplatí sjednanou částku dle rozsahu úrazu. V případě smrti získávají vyplacené pojistné pozůstalí po pojištěném. Výše pojistného je detailně popsána v pojistné smlouvě. Tento druh pojištění se ještě dále dělí na dlouhodobé a krátkodobé pojištění. Následná tabulka je k dispozici ke zhlédnutí na stránkách České pojišťovny. V případě vážného úrazu dostaneme za podmínek: doba pojištění 27 let, pravidelné měsíční pojistné 560,- Kč, následující částky:

- 250,- Kč až 750,- Kč za každý den léčení úrazu (v závislosti na délce léčby)
- 250,- Kč za každý den hospitalizace následkem úrazu
- až 2.500.000,- Kč za trvalé následky úrazu (v závislosti na rozsahu poškození)
- v případě úrazové smrti dostane rodina 500.000,- Kč
- v případě smrti následkem úrazu v motorovém vozidle 1.000.000,- Kč

Úrazově pojištěný by měl být rozhodně člověk s rizikovým zaměstnáním, sportovci, starší lidé a především děti.

Také existuje úrazové spoření dětí, které se dá sjednat, protože je dlouhodobé, se složkou na spoření, kdy dítě v dospělosti dostane naspořenou částku. Navíc se úrazové pojištění vztahuje i na cesty do zahraničí, protože má neomezenou územní platnost, což znamená, že je člověk pojištěný i v zahraničí. Pro vyřízení s pojišťovnou potřebujeme jen záznam od lékaře z ciziny, že se úraz skutečně stal.

Vždy záleží na tom, jak je koncipovaná pojistná smlouva, avšak většinou obsahuje dobu nezbytnou na léčení, trvalé následky úrazu, zcela standardně se již do úrazového pojištění zahrnuje pojištění po dobu pracovní neschopnosti nebo i třeba pojištění pobytu v nemocnici, atd.

Pojištění životní

Velmi často se k němu sjednává doplňkově výše uvedené úrazové nebo spořicí pojištění. Také je možné – např. v rámci životního pojištění Dynamik od České spořitelny – výši svého spoření či pojištění v průběhu života měnit, což je velmi zajímavý program především z toho důvodu, že v pokročilém věku už nikoho nepojistí tak výhodně jako dříve, což je dáno vyšší pravděpodobností rizika nemoci či úrazu. Pokud si však sjednáme podobný druh pojištění včas, můžeme v mladém věku spořit, poté toto změnit, přesunout větší část na pojištění a

v případě potíží být finančně zajištěn. Tento program je velmi zajímavý především z dlouhodobého hlediska.

Pojištění odpovědnosti za škodu

Používá se především pro nahodilé situace, jako je vytopení souseda naší vinou, nebo pokud náš pejsek třeba někoho kousne, či naše dítě nechtěně rozbije okno u auta druhé osobě. Pokud taková situace nastane, je pojišťovna povinna vzniklou situaci finančně vyrovnat.

Skutečnost, v jakém případě odpovídáte za škodu nebo ne, se závěrem řídí obecně závaznými právními předpisy – v tomto případě většinou občanským zákoníkem – a tam je základní porušení odpovědnosti specifikováno jako nutnost porušit nějakou povinnost, která je nám dána. V případě, že se taková událost stane, pojišťovna při takové situaci vše nahradí. Ovšem kupříkladu pokud naše dítě pomaluje fasádu sprejem a je usvědčeno, v žádném případě pojišťovna toto neuhradí. Jednalo by se totiž o úmyslné poškození cizí věci, tím pádem snad i o trestný čin, to však již záleží na výši částky vynaložené na opravu vzniklé škody.

Toto pojištění je zpravidla koncipováno tak, že chrání všechny členy rodiny. Bohužel se nehradí 100 % náhrada škody. Bere se v potaz skutečná cena v dané době, tzv. amortizace. Pojištění není koncipované na měsíční bázi, ale závisí na tom, na jakou nejvyšší částku si rodina pojištění vybere. Nejčastěji vybíraný limit bývá 3.500.000,- Kč (limity se pohybují od 1,5 mil. Kč až po 10 mil. Kč) a ročně takové pojistné stojí například u České pojišťovny od 410,- Kč. V případě, že se sjednává spoluúčast, je tato částka nižší.

Pojištění hypotečních úvěrů

V posledních letech je pro všechny pojišťovny velmi dobrým obchodem zajišťování hypotečních úvěrů pro případ nesplácení dluhů. Jedná se o takzvanou vinkulaci. Například v Generali pojišťovně byl pojistný průběh více než příznivý. Pojištění hypotečního úvěru v Generali uzavřelo již 88.000 klientů a tito zákazníci za něj zaplatili téměř 186 mil. Kč. Rovněž škodní průběh (průběh pojištění) je u tohoto pojištění velmi příznivý. Při zajištění půjčky pojistkou je klient dokonce u většiny pojišťoven motivován slevou na úroku. Tato pojištění je možné zřídit přímo na pobočkách zprostředkujících úvěr samotný, a tak je pro zákazníka zařízeno vše s nejvyšším komfortem. Ve většině případů je hypoteční úvěr zajišťován třemi druhy pojistek, které se dají různě kombinovat. Jedná se o:

- pojištění pro případ ztráty zaměstnání
- pojištění majetku

- **životní pojištění**

Za pojištění majetku a rizikové životní pojištění zaplatíme pojistné ve výši cca 5 % měsíční splátky hypotečního úvěru. Při měsíční splátce 10.000,- Kč by sazba činila například 500,- Kč, což není nijak zanedbatelná suma. [7]

U tématu pojištění nemovitostí, s čímž hypoteční pojištění významně souvisí, je ještě třeba si uvědomit, že se dům nepojišťuje vzhledem ke své tržní ceně, tedy k ceně, za kterou bychom nemovitost dnes nebo zítra prodali, nýbrž vzhledem ke své ceně pořizovací. Jde tedy o cenu, za kterou bychom dům dnes nebo zítra postavili. Tyto ceny se totiž mnohdy výrazně liší.

Pojištění zvířat

V tomto případě se nejedná o zvířata hospodářská, ale právě naopak jedná se o domácí zvířátka. Jsme zde jištěni například pro výdaje za ošetření u veterináře z důvodu úrazu ať u nás či v zahraničí. Samozřejmě se zde dá pojistit i smrt zvířete vážnou chorobou či úrazem.

Tento výčet druhů pojištění není zdaleka konečný, dá se říci, že se jedná o základní strukturu pojištění. Každá jednotlivá pojistka v sobě nese mnoho způsobů vylepšení, rozšíření či kumulace tak, aby byla zajištěna komplexní ochrana, a často je takové pojištění „šito“ na míru potřebám a požadavkům klienta.

Variabilní pojištění

Stejně jako v případě pojištění hypotéky rozmáhá se také pojištění moderního typu, tzv. variabilní pojištění, za což lze považovat pojištění s možností změny rozsahu a výše pojistného krytí v průběhu trvání celého pojištění, dočasné přerušování placení pojistného, změny ve výši pojistného, atd. Osobně jsem toho názoru, že pokud si sjednáme včas podobný druh pojištění, můžeme v mladém věku spořit a později toto spoření změnit a přesunout větší část na pojistku a být tak v případě potíží finančně zajištěni. Tento program je tedy velmi zajímavý především z dlouhodobého hlediska. Dnes je také možné a poměrně snadné migrování mezi pojišťovacími ústavami, a to nejen co se týče pojištění automobilů a vše s tím souvisejícího, ale právě také pojištění variabilního typu. Přitom zůstává podstatným faktem, že se často dají převádět všem známé bonusy, které snižují cenu pojistného i mezi ústavami. U zmíněných bonusů ještě zůstaneme. V případě, že se neuskutečňuje žádné pojistné plnění v nějakém ne nutně dlouhém časovém horizontu, bonusy příjemně vzrostou a cena pojistného se tedy snižuje. Co z toho pro nás vlastně vyplývá? V případě, že se něco stane, musí pojištěný zvážit, zda při menší pojistné události škodu nezaplatí raději vlastními prostředky,

aby tak o bonusy nepřišel. Tento rozdíl nám snadno může zaplatit vzniklou škodu a ještě paradoxně něco ušetříme na pojistném do budoucna, a to formou zachování bonusu. V takovém případě se nám vyplatí zkrátka všechny varianty propočítat s kalkulačkou v ruce.

4.3. Životní a neživotní pojištění

Jednotlivá pojištění jsou různě dělena. Po komerčním a nekomerčním je dalším hojně využívaným základním dělením pojištění životní a neživotní. Dá se říci, že dělení na komerční a nekomerční je velmi využíváno pojišťovnami ve styku se zákazníkem, ale v odborných kruzích se jednoznačně používá spíše dělení na životní a neživotní pojištění.

Neživotní pojištění

Mezi neživotní pojištění patří např. havarijní pojištění, pojištění občanů, pojištění úrazu a nemoci, pojištění motorových vozidel, pojištění požáru a jiných majetkových škod, letecké pojištění, pojištění vnitrozemské plavby, námořní pojištění, pojištění přepravovaných věcí, pojištění odpovědnosti za škodu (včetně pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla), pojištění úvěru a záruky, či pojištění jiných ztrát.

Do neživotního pojištění spadá také velice zajímavý produkt, bohužel na našem území velmi nedoceněný, ale v zahraničí však hojně využívaný. Jedná se o pojištění právní ochrany. Toto pojištění poskytne paušálního advokáta, kterého nám zprostředkuje pojišťovna pro případ řešení problémů vyplývajících ze sousedských vztahů, právních vztahů vyplývajících z řízení motorového vozidla (např. jsme-li oprávněně pokutováni či ne), dále při reklamaci zboží, nebo jsme-li na příklad nespokojeni se stavebními pracemi a nelze se stavební firmou jinak dohodnout.

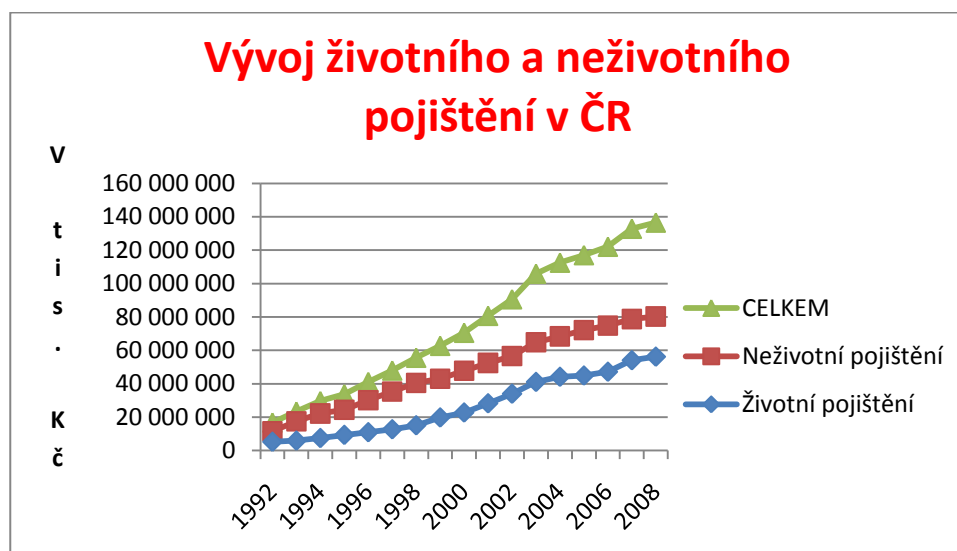
Životní pojištění

Do této kategorie řadíme zejména úrazové pojištění, pojištění trvalé invalidity následkem úrazu a pojištění pro případ smrti následkem úrazu v motorovém vozidle, pojištění pro případ smrti nebo dožití. Tento druh pojištění znamenal u České pojišťovny kategorii, u které bylo vyplaceno nejvíce pojistných plnění. Dále se k životnímu pojištění řadí kapitálové životní pojištění nebo investiční pojištění.

Investiční životní pojištění je jakýmsi nástupcem kapitálového, tedy staršího typu životního pojištění. Krytí rizika a spoření oba produkty spojuje, ale princip je již naprosto odlišný. U investičního pojištění je naspořená částka investována do podílových fondů. Tuto investovanou částku nevlastní pojišťovna, jak je tomu v případě kapitálového životní

pojištění, ale klient. Tento novější typ dokáže lépe reagovat na potřeby klienta (např. nečekané výběry), ale není zde zajištěný minimální výnos, což bývá při kapitálovém pojištění běžné. Tento minimální výnos vyměníme za potenciální, někdy mnohem vyšší výnosy.

Toto pojištění kombinuje zajištění proti mnoha rizikům s možností finančního zajištění v důchodovém věku. Říká se, že ve východní části Evropy má toto pojištění stále značný potenciál.

Graf 1 [8]

Jak nám ukazuje výše uvedený graf 1, můžeme u nás zaznamenat markantní rozdíl převyšujícího pojištění neživotního nad pojištěním životním. Toto představuje naprostý rozdíl mezi námi a západním světem, kde se v podstatě životní pojištění vyrovná neživotnímu. Samozřejmě že žádná finanční částka nenahradí ztrátu blízké osoby, ale především u rodin, kde se jedná o živitele rodiny (například úplná ztráta nebo invalidní důchod manžela v případě ženy na mateřské dovolené), je toto pojištění na místě. Nejen tyto rodiny, ale především ony, by měly být pojištěny některým z produktů životního pojištění.

5. Představení pojišťoven českého trhu

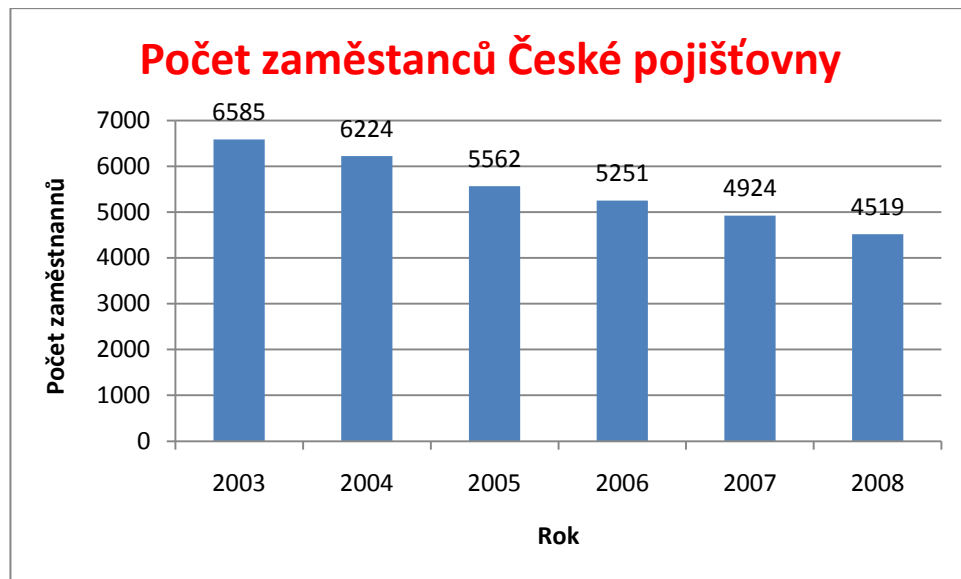
Na předchozích stránkách jsme si přiblížili základní rozdělení pojistek uzavíraných v České republice. Každá pojišťovna vyniká v jiném odvětví pojištění a právě na toto rozdělení trhu bych se rád blíže zaměřil v další části své práce. Hned na úvod si ukážeme nejsilnější pojišťovny českého trhu. Na přiloženém grafu je zobrazeno celkové předeepsané pojistné u pěti nejsilnějších pojišťovacích institucí.

Graf 2 [8]

5.1. Česká pojišťovna a.s.

Nejvýznamnější pojišťovnou na českém trhu je již řadu let Česká pojišťovna a.s., a proto začneme představením tohoto ústavu. Tržní podíl tohoto gigantu činí přes 30 % a celkový počet smluv, které Česká pojišťovna spravuje, je neuvěřitelných 9,5 milionu, což je přibližně 40 % všech pojistek v České republice. K roku 2008 se o tuto agendu staralo 4.519 zaměstnanců. Zajímavá je sestupná tendence počtu zaměstnanců, která je patrná již od roku 2003. Příkládám to za následek mj. také novým způsobům vyřizování pojistných smluv prostřednictvím internetu.

Graf 3 [9]

Česká pojišťovna je nejstarším pojišťovacím ústavem v České republice a je právní nástupkyní První české vzájemné pojišťovny, zmíněné již v úvodu této práce. Česká pojišťovna byla založena zakladatelskou listinou Fondem národního majetku 28. dubna 1992 a vznikla zápisem do obchodního rejstříku dne 1. května 1992. Dále 10. července 2007 byla podepsána smlouva o společném podniku, tzv. Joint Venture Agreement, mezi Assicurazioni Generali a PPF Group N.V. Česká pojišťovna se tak stala součástí Generali PPF Holdingu se sídlem v Amsterdamu. Založení tohoto společného podniku je důležitým krokem ve strategické expanzi obou skupin v jednom z nejatraktivnějších regionů pro pojišťovací služby, tedy střední a východní Evropě.

Celkový hospodářský výsledek České pojišťovny činil v roce 2008 celkem 5,9 mld. Kč, celkově bylo vyřízeno neuvěřitelných 498 tisíc pojistných událostí.

Zajímavostí je, že společnost Česká pojišťovna má podíl 17,36 % ve společnosti Zentiva, což je známá firma na výrobu léků. Tento podíl získala Česká pojišťovna za cenu 7.454.842,- Kč.

Další důležitou informací je, že Česká pojišťovna je zajištěná a i pro případ katastrofického scénáře, a to například záplavy České republiky ohromného rozsahu. Pro tento případ si nechala Česká pojišťovna vypracovat studii u předních českých odborníků v oblasti hydrologie. Celé zajištění, které by ani naše největší pojišťovna nemohla unést, je realizováno ne u jedné, ale hned u několika významných světových zajišťoven.

Ještě si na tomto místě a v souvislosti s údaji o České pojišťovně vysvětlíme rozdíl mezi zaslouženým pojistným, předepsaným pojistným a hrubým objemem vyplacených pojistných plnění.

Zasloužené pojistné

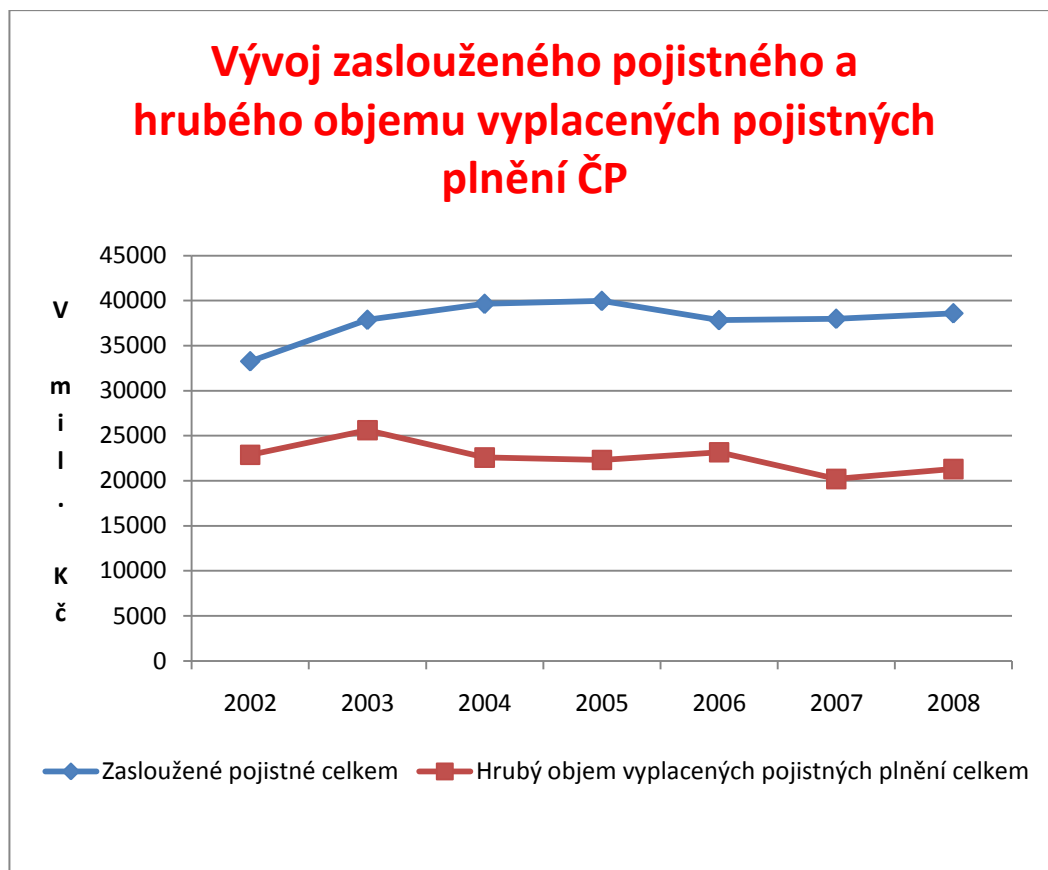
Část předepsaného pojistného podle uzavřené pojistné smlouvy, která časově souvisí s probíhajícím účetním obdobím, bez ohledu na to, zda pojistné bylo zapláceno. Jedná se o součet životního a neživotního pojištění.

Předepsané pojistné

Předepsané hrubé pojistné zahrnuje veškeré částky splatné podle pojistných smluv během účetního období, nezávisle na skutečnosti, zda se tyto částky vztahují zcela nebo zčásti k pozdějším účetním obdobím.

Hrubý objem vyplacených pojistných plnění

Je skutečně vyplacené pojistné v daném účetním období.

Graf 4 [9]

5.2. Kooperativa, pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group

Jak jsme si výše názorně ukázali v grafu 2 na samém začátku této kapitoly, zastává Kooperativa, pojišťovna, a.s., pozici druhé nejsilnější pojišťovny za rok 2008, a proto si ji také představíme podrobněji. Kooperativa patří do skupiny Vienna Insurance Group, která působí ve většině států Evropy. Jen u nás do této skupiny ještě patří ČPP, tedy Česká podnikatelská pojišťovna a.s. a Pojišťovna České spořitelny, a.s. Vienna Group v sobě zahrnuje asi 50 pojišťoven s přibližně 23.000 zaměstnanci operujícími ve 23 zemích světa. Vedení společnosti si stanovilo jasné cíle do nadcházejících let, a to posílit svou vedoucí pozici v Rakousku a vytrvale rozšiřovat své pojišťovací aktivity v dynamicky rostoucím regionu střední a východní Evropy.

Přestože je Kooperativa na pojistném trhu ČR číslem dva hned za Českou pojišťovnou, musí se jí přiznat nejrychlejší růst předepsaného pojistného ze všech tuzemských pojišťoven vůbec, a to s meziročním nárůstem o 5,6 %. Tento trend by samozřejmě Kooperativa ráda držela i nadále a dle Ing. Martina Diviše, předsedy představenstva a generálního ředitele, se

jim to může také podařit, a to za předpokladu, že budou stále nabízet profesionální služby, kvalitní klientský servis a zázemí jednoho z nejsilnějších pojistitelů na trhu.

Ke konci roku 2008 bylo v Kooperativě zaměstnáno přes 1.600 poradců, každý z nich spravoval milionové pojistky. Na základě abnormálních výsledků bylo 21 z nich jmenováno velice prestižním oceněním v rámci společnosti Kooperativa, a to generálním reprezentantem. Úspěch podnikání závisí zejména na kvalitě zaměstnanců, proto věnuje Kooperativa oblasti lidských zdrojů značnou pozornost.

Jako významný přínos pro komunikaci s klienty uvádí Kooperativa zavedení používání SMS zpráv. Vnímá tak skutečnost, že zavedení informačních SMS zpráv přispělo nejen ke zrychlení komunikace, ale také částečně nahradily klasické papírové tištění a šetří tak i životní prostředí.

V pojištění motorových vozidel – kde zná většina z nás Kooperativu asi nejvíce – dosáhla Kooperativa v roce 2008 předepsaného pojistného ve výši 10,3 mld. Kč, což představovalo meziroční nárůst o 3 %. Nejvíce však překvapily výsledky za havarijní pojištění, které se zvýšilo o 7,9 %. Odborníci to dávají mj. za následek dobré spolupráce s leasingovými společnostmi.

Vzhledem k vysoké návštěvnosti svých internetových stránek se Kooperativa snaží stále vylepšovat své on-line produkty. Při návštěvě 1,3 milionu unikátního zákazníka za rok 2008 se zdá, že se jim to daří. [10]

5.3. Allianz pojišťovna, a.s.

Allianz přišla na český trh v roce 1993 a za rok 2008 obsadila 3. pozici v žebříčku nejúspěšnějších pojišťoven. Allianz pojišťovna je stoprocentní dceřinou společností Allianz New Europe Holding GmbH a součástí přední světové pojišťovací skupiny Allianz.

Nutno podotknout, že stejně jako Kooperativa, je i Allianz velice silným hráčem na trhu autopojištění, tedy povinných ručení a všech náležitostí s tímto spojenými. Také Allianz přiznává v roce 2008 velmi dobře se rozvíjející spolupráci s leasingovými společnostmi. Jak je patrné, velcí hráči vsadili na stejnou kartu.

Allianz se také snaží, aby hlášení škod probíhalo co možná nejrychleji, a klade tak důraz na ohlašování škod po telefonu. Dnes je již většina nahlášených škod přijímána tímto způsobem. Jako první umožnila Allianz anonymní náhled na stav řešení pojistné události po internetu.

Absolutně nejčastějším druhem pojistných událostí u pojištění osob je zde úrazové pojištění. Z hlediska statistiky dovedou likvidátoři Allianz v případě úrazů dětí 90 % těchto úrazů vyřešit do 7 pracovních dnů. Přičítají to především svému jedinečnému tréninku zaměstnanců, který klade důraz na perfektní produktovou znalost a dovednost uzavřít profesionálně smlouvu až k dokonalému zvládnutí likvidační činnosti, na čemž spolupracují oblastní a regionální trenéři. [11]

V roce 2008 vytvořila Allianz čistý zisk 940 mil. Kč, což je o 14 % více než v minulém roce.

5.4. ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB

Tato pojišťovna vznikla 1. ledna 2003 spojením pojišťovny ČSOB se zaniklou IPB pojišťovnou, která vešla ve známost roku 1992, kdy byl legislativně zrušen monopol jediné státní pojišťovny. Do obchodního rejstříku v Hradci Králové byla zapsána změna názvu IPB Pojišťovna, a. s., na ČSOB Pojišťovnu, a. s., člen holdingu ČSOB. Při tomto sloučení se navýšil základní kapitál z 500 mil. Kč na 920 mil. Kč a ČSOB pojišťovna se tak stala jednou z nejlépe zajištěných pojišťoven vůbec. V tomto průlomovém roku 2003 se také změnila akcionářské poměry a nejvyšší podíl, a to 75 %, získala KBC Verzekeringen N.V., a to za 690 mil. Kč. Zbývajících 25 % akcií zůstalo Československé obchodní bance. Nově vzniklá pojišťovna se v té době snažila především napravit pošramocenou reputaci způsobenou tehdejším pádem IPB, což činila především průhledným vyjasněním vlastnických vztahů. V roce 2003 se stala pátou nejúspěšnější pojišťovnou a v roce 2008 se o jednu příčku posunula před Generali pojišťovnu, o které budeme hovořit v zápětí.

V roce 2002 měla IPB pojišťovna předepsanou pojistnou hodnotu 5,525 mil. Kč. Úspěšnost jednotlivých sektorů je možné shlédnout na přiloženém grafu.

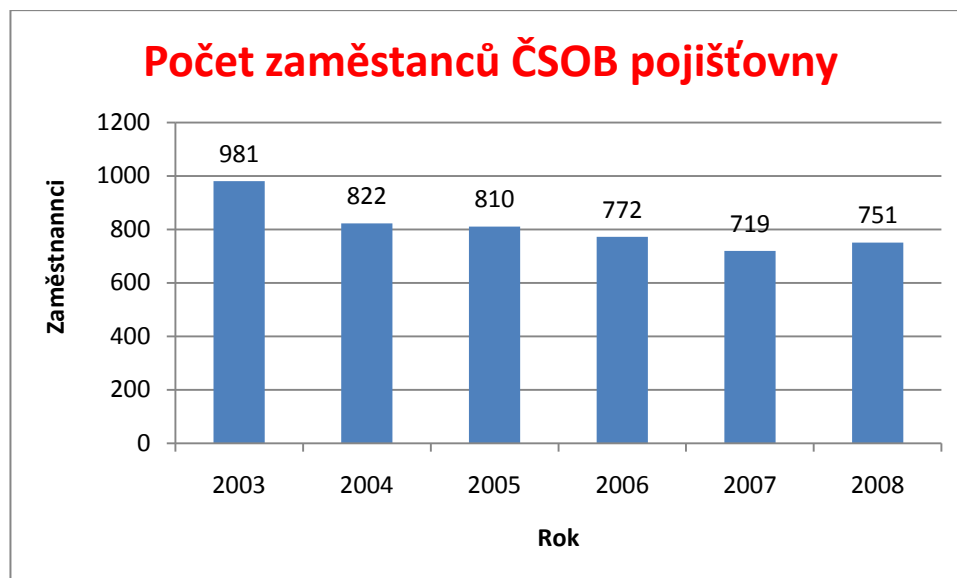

Graf 5 [12]

Dnes, pod vedením generálního ředitele pana Jeroen Karel van Leeuwen, je samozřejmě ČSOB pojišťovna již zcela stabilizovaná a dokonce si v žebříčku úspěšnosti pojišťoven po 7 letech polepšila o jednu příčku, je tedy 4. nejúspěšnější pojišťovnou v českých zemích s předepsaným pojistným 9,485 mld. Kč a s čistým ziskem 547 milionů korun za rok 2008. Je nutné podotknout, že čistý zisk v roce 2008 oproti roku 2007 této společnosti klesl – za viníka bývá označován nepříznivý vývoj na finančních trzích a také ceny na akciových trzích. Celkem v roce 2008 vyřídili likvidátoři společnosti téměř 148 tisíc pojistných událostí (79 tisíc ze životního a 69 tisíc z neživotního pojištění).

ČSOB Pojišťovna je členem České asociace pojišťoven, České kanceláře pojistitelů, Českého jaderného poolu a Poolu pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře.

Ještě se krátce zaměříme na sestupnou tendenci počtu zaměstnanců, které nás provází napříč celým spektrem pojišťoven. Sestupnou tendenci přerušuje za uplynulých šest let pouze minulý rok 2008. Více se k tomuto tématu budeme věnovat v kapitole 5.6. Trendy v pojišťovnictví.

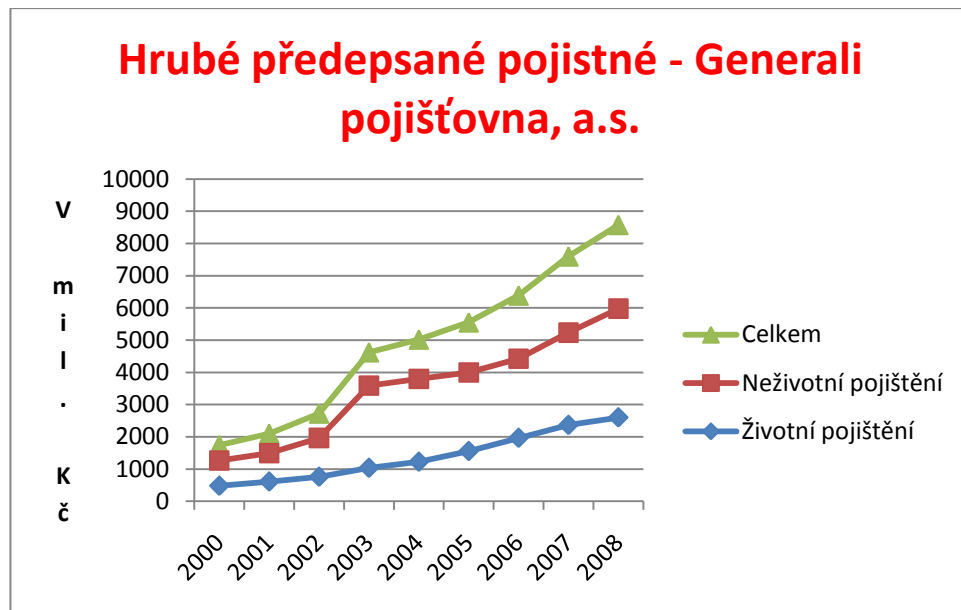
Graf 6 [13]

5.5. Generali Pojišťovna a.s.

Pojišťovně Generali se dle jejich slov i přes probíhající finanční krizi podařilo díky velké produkci, racionální nákladové politice a celkově obezřetnému hospodaření dosáhnout zisku 108,5 milionu Kč (oproti 484,6 milionu Kč v roce 2007). V roce 2008 uzavřeli bezmála 59 tisíc pojistných smluv. S tímto výsledkem se zařadila na 5. místo nejúspěšnějších pojišťoven v ČR.

Významným milníkem se stal pro pojišťovnou Generali rok 2008, a to z toho důvodu, že po 12 letech rozvázala spolupráci se Zdravotní pojišťovnou ministerstva vnitra ČR. Jako kompenzaci vidí nově vzniklou kooperaci s UniCredit Bank.

Zajímavá zpráva zazněla v roce 2008, a sice že ze 306 u pojišťovny Generali ze zákona pojištěných cestovních kanceláří, se krach nevyhnul dvěma z nich. I přesto Generali hodnotí pojištění cestovních kanceláří jako výhodné. Snad i proto, že dvě zmíněné cestovní kanceláře patří spíše k těm menším subjektům z portfolia pojišťovny. Nutno ještě doplnit, že obdobným úpadkům se nevyhnuly ani cestovní kanceláře pojištěné u jiných pojišťovacích společnostech českého trhu, což jen podtrhuje důležitost legislativního nařízení tohoto druhu pojištění u nás.

Graf 7 [14]

Výše jsme se seznámili s pěti nejsilnějšími pojišťovnami na českém trhu. Na vyjmenování a popis všech subjektů působících u nás v oblasti pojišťovnictví v této práci bohužel není prostor a ani to není naším hlavním tématem. Můžeme si však položit krátkou otázku, zda nejsilnější pojišťovna rovná se nejlepší. Odpověď bychom mohli označit za mírně alibistickou – jak v čem. I mnoho menších pojišťoven, které se nespecializují na celé spektrum druhů pojištění, tedy ty, které nemohou dosáhnout gigantických obrátů, aby mohly obsadit některou z předních pozic, mohou být v rámci svého sektoru určitě velmi silným protihráčem pro ostatní velké společnosti.

5.6. Ostatní zajímavosti

Významné události minulého roku

Pojišťovny veskrze vyzdvihují jako největší pojistnou událost minulého roku 2008 březnovou vichřici Emmu, která způsobila velikou škodu především zemědělcům. Zvláště pak pojišťovny zaznamenaly největší nahlášení škod na polích s chmelem.

Dalším nepříjemným faktorem jsou turbulence na finančních trzích, které nejen pojišťovny korigují s nemalými ztrátami. Celá lavina pohrom byla dána do pohybu prostřednictvím amerických, velmi slabě zajištěných hypotečních úvěrů, které se posléze infiltrovaly do celého světa. Po pádu Islandských bank se podmínky ještě mnohem výrazněji zhoršily. Vzniklou situaci začaly řešit vlády jednotlivých států každá po svém. Zavádělo se

např. šrotovné, různé daňové úlevy, přímé investice a další finanční injekce, které by měly tyto poměry vylepšit.

Bezesporu významnou událostí roku 2008 se stala změna zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Tato novela příkazuje povinnost pojištění vozidla. Nemělo by se nám tedy již stát, že na parkovištích před naším domem budou stát odpudivé vraky aut, za které zaručeně nikdo pojištění neplatí, a které zde jen zabírají místo a hyzdí naše okolí. Dnes by tedy mělo být – řečeno s mírnou nadsázkou – tolik pojistek, kolik je ve skutečnosti na silnicích aut. V případě, že by chtěl někdo zkusit řídit vozidlo bez pojištění, hrozí mu pokuta až 20.000,- Kč a zákaz řízení vozidla až do výše jednoho roku. Jsou zde samozřejmě ještě další změny, například nutnost zimních pneumatik v zimním období a na určitých typech silnic, nicméně tato problematika již přímo nesouvisí s naším tématem.

Nejen v současné době se velmi rozmáhají pokusy o pojistné podvody. V roce 2009 se dokonce v první polovině roku počet podvodů vyšplhal k počtu podvodů jako za celý rok minulý. Přesněji řečeno, Česká pojišťovna evidovala za první půl rok 2009 celkem 676 pojistných podvodů, oproti 703 podvodům celého roku minulého. Jedná se o alarmující 48 % nárůst za prvních šest měsíců roku 2009. Tato skutečnost je prý zapříčiněna především finanční krizí, kdy se lidé snaží vymýšlet různorodé, byť nelegální, způsoby, jak přijít k penězům. Pan Síkora, generální ředitel Asociace českých pojišťoven, uvedl v rozhovoru pro Českou televizi, že za podvod bývá označena každá sedmá pojistná událost. U automobilů a motocyklů prý dokonce každá třetí. Nejen Česká pojišťovna se však dnes tomuto jevu brání, a to – například při odhalování pojistných podvodů u nabouraných aut – zcela revolučním způsobem. Jedná se o takzvaný Virtual crash test, kdy se na počítači nasimuluje popsaná nehoda a porovná se skutečné nahlášené nabourání vozu se simulovanou realitou. Opět je výsledek více než znepokojující a ČSOB hlásí po zavedení tohoto softwaru 96 % úspěšnost odhalení podvodů. Je nutno podotknout, že těmto spekulantům nehrozí nikterak malý postih. Pokud se škodná částka vyšplhá na více než půl milionu korun českých, může pachatel dostat až 8letý trest odnětí svobody a za více než 5 milionový podvod hrozí dokonce až 12 let za mřížemi. [15]

Nejvíce očekávanou událostí roku 2009 je schválení návrhu zákona o pojišťovnictví s tím, že tento zákon by měl nabýt účinnosti 1. ledna 2010. Dne 14. srpna 2009 již byla schválena novela, která upravuje základní podmínky pro zahájení a výkon pojišťovací a zajišťovací činnosti a také systém dohledu v pojišťovnictví. Rovněž pan prezident Václav Klaus ji

schválil, nic již tedy nebrání jejímu oficiálnímu uvedení v platnost. Terčem kritiky starého zákona se často stávala jeho zastaralost a také jeho nepřehlednost.

Jaderný pool

V mé práci se několikrát vyskytlo spojení jaderný pool. Jedná se o sdružení pojistitelů pro společné krytí rizik. Je typický pro krytí rizik velkého rozsahu. Správou poolu se obvykle zabývá jeden z pověřených členů, někdy to bývá společně vytvořený orgán, tzv. poolová kancelář, která má na starosti kompletní administrativu. V České republice ještě existuje kromě jaderného poolu také pool proti úpadku cestovních kanceláří. [16]

Všechny společnosti, které jsme si výše představili, jsou členy tohoto společenství, které se v případě jaderné katastrofy zavazuje hradit vzniklé škody. Samozřejmě by tak rozsáhlé plnění žádná pojišťovna nebyla schopná platit sama, proto je tento svazek žádoucí. Historie vzniku tohoto společenství sahá až do roku 1988, avšak první smlouva o spolupráci pojistitelů při pojištění odpovědnosti z provozu jaderných zařízení na území České republiky byla podepsána až 20. července 1995. Touto smlouvou se stala jako vedoucí pojistitel Česká pojišťovna. Dnes se český jaderný pool podílí na zajištění 386 jaderných elektráren všude na světě, a to samozřejmě spolu s českými jadernými elektrárnami v Dukovanech a Temelíně. [17]

Trendy v pojišťovnictví

Snad každá pojišťovna a dovolím si tvrdit nejen u nás, ale i na světě, sází na budoucnost internetového pojišťovnictví. Tím nechci říct, že snad kamenné pojišťovny zmizí, ale určitě se jejich počet bude do budoucna snižovat, stejně jako tomu nasvědčuje sestupná tendence počtu zaměstnanců. U České pojišťovny a u pojišťovny ČSOB jsme si sestupnou tendenci ukázali dokonce i graficky. Pokud třeba klient – ať už z jakéhokoliv důvodu – není schopný si pojištění přes internet zařídit, je zde pro něj další alternativa, opět vynechávající článek kamenného obchodu, a to prostřednictvím telefonu. Po síti si dnes můžeme založit pojištění motorového vozidla, cestovní pojištění, penzijní připojištění, pojištění domácnosti, pojištění odpovědnosti, ale také můžeme on-line nahlašovat i vzniklé škody. Nejedná se však pouze o oblast on-line pojištění, kde se výpočetní technika začíná rozpínat. Také klasické papírové smlouvy se převádějí do elektronické podoby a nejen to – i stávající smluvní dokumentace se takto aktualizuje, aby se s ní mohlo efektivněji pracovat. Je samozřejmé, že rozsah zaměstnanců se bude postupem času snižovat, avšak pro obsluhu elektronického aparátu bude potřeba velmi odborně vyškolený personál. Pojišťovny na toto myslí a vynakládají nemalé

úsilí a peníze, aby své pracovníky dokonale připravili na nadcházející změny již dnes. Zaměstnanci se školí především v těchto oblastech: interní kurzy jednotlivých pojišťoven, odborné kurzy šité na míru pro určitou skupinu zaměstnanců, jazykové kurzy – bez kvalitní jazykové výbavy se dnes nedá některé pozice vůbec vykonávat, na což je kladen veliký důraz, vstupní školení pro nové zaměstnance, zahraniční vzdělávání pro vybrané specializace, ale také mimopracovní vzdělávání. Jako důkaz toho, že se pojišťovny při školení svých zaměstnanců na nové softwary vydaly dobrým směrem, svědčí i fakt, že např. pojišťovna Allianz zaznamenala nárůst počtu uzavřených smluv v roce 2008 ve srovnání s předešlým rokem o celých 234 %, což můžeme dát za přímý důsledek právě především spuštění novému systému, ve kterém mohou zákazníci využít nových funkcionalit, širokého výběru produktů a těšit se z příjemného designu a přehlednosti celé aplikace.

Se vzděláváním zaměstnanců jde ruku v ruce také firemní kultura. Jedná se o velmi důležitou disciplínu, a totiž o přímé působení firmy na své okolí – potencionální zákazníky. Firemní kultura vychází z poslání společnosti a k jejím hlavním zásadám patří osobní odpovědnost a vysoký pracovní výkon, otevřená komunikace, vzájemná spolupráce a důvěra. Nezbytnou součástí firemní kultury je také obchodní duch a základním pilířem všech těchto společností je, jak už jsme zmínili, orientace na zákazníka.

6. Analýza pojistné události: Povodně v České republice 2002

6.1. Průběh zkoumané povodně a ohlédnutí do historie povodní na českém území

Když jsem se ucházel o téma bakalářské práce – Pojišťovnictví, ihned mne napadlo, že není možné nezmínit snad největší katastrofu v České republice od dob světové války. Jedná se o povodně, které nejméně jednou překvapily Českou republiku svou silou a mohutností. Za největší povodně se obecně v Čechách, respektive na Moravě, považují ty povodně z roku 1997. Ano, byly skutečně plošně nejrozsáhlejší, což způsobil především způsob toku řeky Moravy a ostatních moravských řek. Moravské řeky obecně zabírají více prostoru, kdežto české řeky jsou historicky vsazovány do často uměle vyhloubených koryt, ovšem co se týče rozsahu škod, předčila ji svým rozsahem bohužel mnou vybraná povodeň ze srpna roku 2002. Přesně vzato, částka za škody ze záplav v roce 1997 byla 63 mld. Kč a v roce 2002 se suma vyšplhala až k 73 mld. Kč. Tento živel však bohužel v roce 2002 zmařil také 17 lidských životů.

14. srpna 2002 kulminovala v Praze jí protékající řeka Vltava. Kvůli stoupající hladině vody muselo opustit své domovy skoro 50 tisíc lidí. Voda zasáhla i historické centrum, záplavy zcela ochromily pražskou dopravu a dokonce bylo zatopeno a vyřazeno z provozu 14 stanic metra. Hlavní město Prahu stály povodně na opravách 27 mld. Kč a 7 mld. Kč z tohoto balíčku muselo být použito na opravu již zmiňovaného metra.

Nejčastěji se za „pachatele“ označují globální změny klimatu. O změně klimatu se hodně diskutuje a také spekuluje. Nicméně od roku 1995 vstupuje minimálně celá Evropa do období klimatických změn a tyto změny přinášejí změnu hydrologického cyklu. Kořeny celé této situace tkví v tom, že se Země prokazatelně otepluje. Ovšem jiným způsobem se oteplují oceány a jiným způsobem pevniny, což má za následek změnu směru větrů a tyto větry s sebou přinášejí vláhu jiným způsobem než, tomu bylo doposud. Tím se tedy mění i hydrologický cyklus. Středozevní oblast se vysušuje, zatímco ta severní má stále více srážek. Je také logické, že pokud je oceán teplejší, více se odpařuje, a tato voda se musí posléze zase někde vypršet.

Za jednu z dalších příčin je považována i zemědělská agrotechnika či druhovost pěstovaných rostlin. Např. les či zatravněné plochy velmi dobře napomáhají vsaku dešťové vody do půdy, ale třeba i brambořiště či řípa pomáhají proti této erozi půdy. Kupříkladu tam, kde se řeka vylila na zatravněnou půdu, nenastala v podstatě žádná škoda. Voda se posléze

vrátila do koryta či vsákla do půdy a polehlá tráva se do tří měsíců od povodně opět napřímila.

Při porovnání odborníků povodňového režimu za poslední dvě staletí tuto konstatují, že se neděje zase až tak nic mimořádného. Třeba i v 90. letech předminulého století bylo pět povodní za deset let srovnatelných s těmi, co jsme v Čechách i na Moravě nedávno prožili. Je historicky neoddiskutovatelné, že v českých zemích povodně velkého typu byly. Statistické vyhodnocení nám však sděluje, že doba, za jakou se povodeň projeví, se nebezpečně zkracuje. Dříve na zmiňované povodně intenzivně přišlo 4 až 5 dnů, dnes je to ovšem pouhý jeden až jeden a půl dne intenzivního deště. [18]

6.2. Jak povodeň z roku 1997 pomohla Praze

Na popud ničivých záplav z roku 1997 se začala v Praze budovat některá protipovodňová opatření, jakými jsou například úpravy kanalizační sítě, odvod dešťové vody, stavba nábrežní, zvyšování kapacity přehrad, výstavba vodních hrází, či úpravy na vstupech do metra tak, aby voda neměla možnost do podzemí vtéci. Také byl spuštěn projekt Aladin. V tomto projektu se denně počítal regionální model počasí a i díky Aladinovi jsme se o povodňové vlně dozvěděli mnohem dříve než při povodních na Moravě. Říká se, že kdyby v roce 2002 tato opatření ještě nebyla vybudována, historické centrum by bylo skutečně vážně ohroženo. Při záplavách v roce 2002 se velmi osvědčily i mobilní hliníkové protipovodňové bariéry. Právě díky těmto zátarasům byla zachráněna značná část pražské památkové rezervace. Před nejničivější povodňovou vlnou tak byla ochráněna většina nejkrásnějších míst Prahy. Vltavou tehdy protékalo téměř 5500 m³ za vteřinu. Říká se, že by centrum Prahy dnes mělo být nejchráněnějším místem v republice. Ochráněno by mělo být doslova 95 % území města.

6.3. Zahraniční politika v době záplav

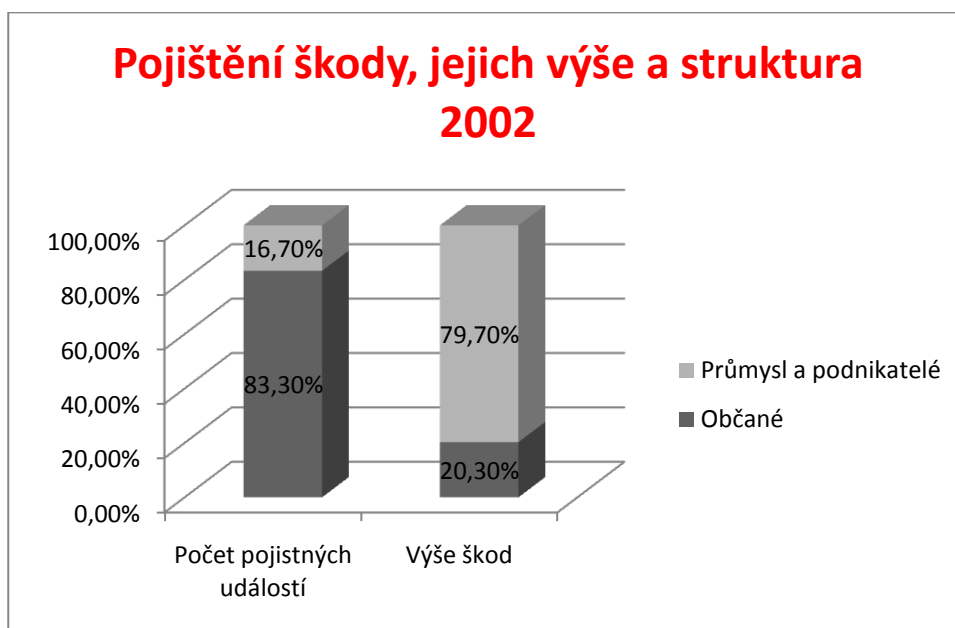
V této části musím poukázat na počínání českých politiků, kteří do světa v této době hlásali naprosto mylné vzkazy ve smyslu, že je Praha velmi poničená, ať ji raději nějakou dobu nikdo nenavštěvuje. Skutečnost byla taková, že turistů v této době, kdy jich po teroristických útocích v New Yorku bylo již tak málo, ještě o to více ubylo, což pro mnoho firem představovalo značný pokles tržeb. Čeští politici by si měli brát příklad spíše ze svých řeckých kolegů, kteří zahraniční turisty šikovně žádali, aby Řecko přijeli podpořit a naopak neustále dávali pozitivně najevo, jak se tam po ničivých požárech každým dnem dává vše do

pořádku. Turisté mířící do Čech naopak své zájezdy mohutně rušili, protože měli pocit, že by při obnovovacích pracích jen překáželi či dokonce že by si svou dovolenou příjemně a do sytosti neužili, což byla velká škoda.

7. Statistické vyhodnocení

7.1. Pojištění majetku podnikatelů versus občanů při záplavách 2002

V této části je nutné zrekapitulovat některé informace spojené s povodní v roce 2002. Jednalo se o největší pojistnou událost v historii. Povodně více postihly městské a průmyslové aglomerace než samotný majetek občanů. Celkové škody napáchané velkou vodou se vyšplhaly až k 73 mld. Kč, pojištěné škody však činily pouze 37 mld. Kč, tedy mírně přes 50%. Z těchto 37 mld. Kč připadá 20,3 % na majetek obyvatel, který byl z 83,3 % pojištěn. Zbývající část z celkových škod, tedy 79,7 %, připadá na pojištění podnikatelských subjektů, jejichž majetek byl pojištěn jen z pouhých 16,7 %.

Graf 8 [19]

7.2. Splnění závazků pojišťoven vůči klientům

Celkové předepsané pojistné v roce 2002 bylo 90,9 mld. Kč. Již krátce po povodních vydala Česká asociace pojišťoven prohlášení, ve kterém deklarovala, že pojišťovny České republiky jsou opravdu schopny dostát svým závazkům a své klienty odškodnit. Učinily tak již v krizovém týdnu. O náklady se v roce 2002 podělilo 39 pojišťoven operujících v té době na českém trhu v oblasti neživotního pojištění. Pojištění budov a staveb obyvatel ze všech

dostupných pojištění činilo pouhé 2,3 %. V roce 2003 všechny pojišťovny zaznamenaly nárůst počtu uzavřených živelních pojištění, které se zvýšily o 80 %, což se také dalo očekávat.

Po velké vodě bylo vyřízeno celkem 207.516 pojistných událostí. Velmi lichotivě a především důvěryhodně vyznívá šetření spokojenosti klientů postižených záplavami. Toto zjišťování bylo zadáno Českou asociací pojišťoven v březnu roku 2003. Spokojeno bylo přes 83 % dotázaných, což je mnohem více než při povodích na Moravě z roku 1997. Pomohlo tomu také vyplácení záloh, o které si musel klient zažádat, pak také rozsáhlá informační kampaň s cílem upozornit pojištěného, jak postupovat například při ohlášení pojistné události, při vyčíslení škody, apod.

7.3. Zdražování pojištění v záplavových zónách

Rok 2003 s sebou posléze přinesl zdražení pojištění proti živelním pohromám a rovněž úpravu povodňových map. Na základě těchto aktualizovaných map je nyní možné pojistit svou nemovitost podle daného tarifového pásma či – z důvodu vyššího rizika záplav – není možné uzavřít pojistku vůbec. U systému tarifních zón se využily historicky největší známé rozlivy při velké vodě.

U pojištění staveb a budov se zvýšilo pojištění v roce 2003 o 16 %. Bylo to v době, kdy se lidé začali více zajišťovat proti živelním pohromám, a to i přes zvýšení cen tohoto druhu pojištění.

7.4. Pomoc při oceňování rizika Českou asociací pojišťoven

Při pomoci českým pojišťovnám s oceňováním rizika povodně byl Českou asociací pojišťoven schválen rozsáhlý projekt a s ním spojené zakoupení multilicence geografického informačního systému, který dodává přehled o zátopových územích (nivách) v ČR.

7.5. Záplavy a Česká pojišťovna

V souvislosti s povodněmi ještě stojí za zmínku, pro určitou představu, několik statistických údajů týkajících se České pojišťovny, jakožto leadera ve svém oboru na českém trhu. Podíl této společnosti v roce 2002 činil v neživotním pojištění 37,79 %. Z povodní roku 2002 evidovala více než 54.000 pojistných událostí a na začátku roku již deklarovala vyřízení

celých 80 % všech plnění vůči svým klientům. Celkově za záplavy Česká pojišťovna vyplatila škodu téměř 14,8 mld. Kč, což ve srovnání s předcházejícím rokem představuje téměř 58 % nárůst. V porovnání s rokem 2001 dokázala Česká pojišťovna i přes obrovské výdaje za povodně ukončit rok 2002 s čistým ziskem přes 4 mld. Kč. Česká pojišťovna také přiznává, že vzhledem k podílu na trhu měla výdaje za povodně poměrně nízké a tržba se tak snížila jen o necelé 4 %. V roce 2003 posléze vzrostlo neživotní pojištění o 17 %, protože se lidé začali více zajišťovat proti živelním pohromám, a to – a znovu opakuji – i přes zvýšení cen tohoto druhu pojištění.

8. Závěr

Závěrečná část této práce nám dává prostor ke shrnutí jejích nejdůležitějších kapitol a také k uvedení několika doplňujících skutečností.

Oblast pojišťovnictví se u nás začala rozvíjet již za časů vlády Marie Terezie. Od té doby ušla dlouhou a strastiplnou cestu, přes období světových válek, po dekret prezidenta republiky o znárodnění soukromých pojišťoven v roce 1945, až do současnosti. Teprve v dnešní době lze říct, že je situace v pojišťovnictví relativně stabilizována.

Zajímavým tématem, na které v této práci – díky jejímu zaměření na formy pojištění v České republice – nebyl již bohužel dostatečný prostor, je jedinečnost daných druhů českých pojištění ve srovnání s jejich zahraničními ekvivalenty. Je dobré si uvědomit, že pojišťovnictví v naší zemi má své dané zákonitosti, které ale nutně již nemusí platit za jejími hranicemi. Druhy pojištění mohou být ve srovnání s ostatními zeměmi mnohdy velice rozdílné, některé jsou dokonce sjednávány pouze jako specifikum daného státu. K těmto regionálním rozdílům můžeme přiřadit např. porovnání zdravotního pojištění českého a amerického typu, kdy Američané si své zdravotní pojištění sjednávají dobrovolně, zatímco u nás je zákonem vyžadované.

Financování všeobecného zdravotního pojištění u nás v podstatě nemá ve světě obdoby. A to z toho důvodu, že v ostatních vyspělých zemích jsou příjmy ze zdravotního pojištění soustředěny do samostatných účelových fondů, kdežto u nás tyto příjmy tvoří významnou část státního rozpočtu.

V evropském měřítku se o určité sjednocení snaží Evropská unie, která nám v tomto směru klade určitá legislativní nařízení. Například se zavádí oznamovací povinnost vlastníků pojišťoven o změnách podílů ve svých pojišťovnách či povinnost sjednotit pojistné podmínky všech pojišťoven a zařadit je do sbírky zákonů, kde jsou uvedeny jako pojistné podmínky obecné.

V současnosti se velmi rozmáhá pojištění moderního typu, tzv. variabilní pojištění. Jedná se o pojištění s možností změny rozsahu a výše pojistného krytí od sjednání do konce trvání pojistné smlouvy. Jsem toho názoru, že pokud si sjednáme včas podobný druh pojištění, je lépe, když můžeme v mladším věku spořit a později toto spoření změnit a přesunout jeho větší část například na úrazové či životní pojištění. Tento postup podporuji proto, že zmíněné

pojištění se fakticky sjednává s lepšími podmínkami v mladším věku, protože později riziko úrazu i nemoci již jen roste, spolu s ním však také cena pojistného. Tento program je tedy velmi zajímavý především z dlouhodobého hlediska.

Určitou pozici na trhu dnes zaujímá poměrně mladé investiční životní pojištění. Investiční životní pojištění je jakýmsi nástupcem kapitálového, tedy staršího typu životního pojištění. Aspekt krytí rizika a spoření mají tyto produkty společný, ale způsob hospodaření s naspořenou částkou je již zcela odlišný. U investičního pojištění je tato částka investována do podílových fondů. Tuto investovanou částku však nevlastní pojišťovna, jak je tomu v případě kapitálového životního pojištění, ale klient. Další markantní rozdíl je v tom, že u investičního životního pojištění není ze strany pojišťovny garantován minimální výnos, což je kompenzováno teoretickými vyššími výnosy z podílových fondů.

S tímto tématem rovněž souvisí zajímavá skutečnost. A sice ta, že v porovnání s ostatními vyspělými zeměmi se velmi lišíme v uzavírání právě pojištění životního typu. V ČR od roku 1992 významně převyšuje neživotní pojištění nad pojištěním životním. Na příklad v roce 2008 tento rozdíl přesáhl 35 %.

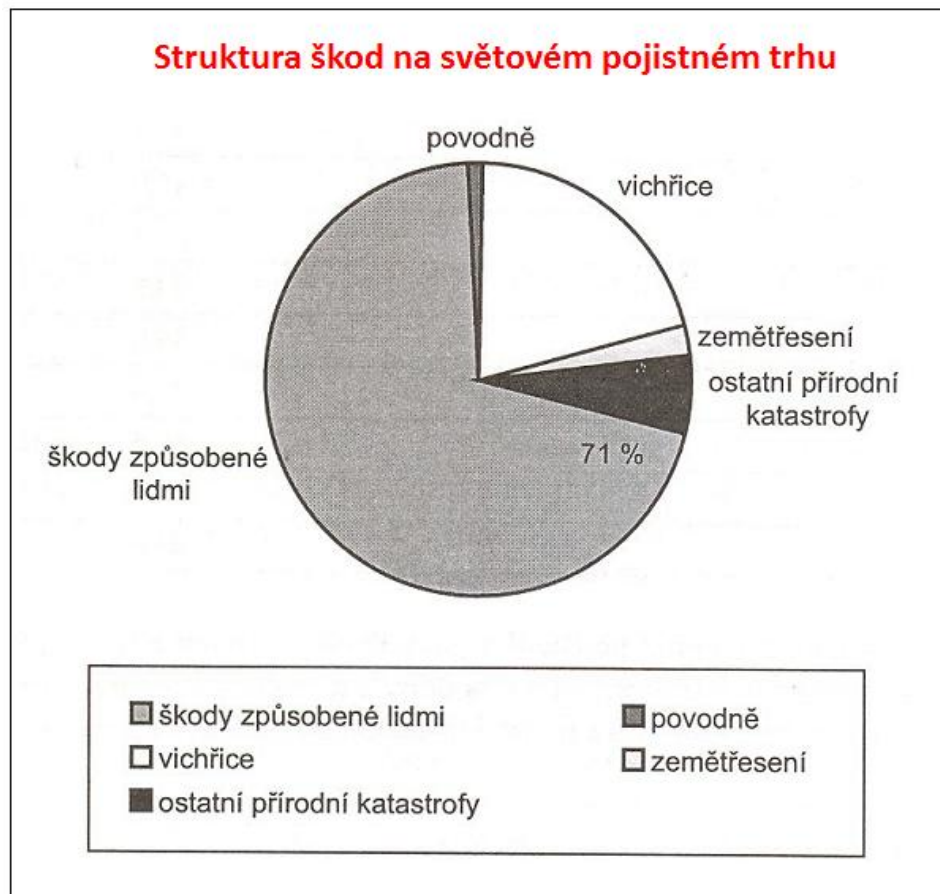
K nejvýznamnějším událostem minulého roku, které zasáhly nejen oblast pojišťovnictví, patřila bezesporu březnová vichřice Emma a také celosvětová hospodářská krize. Pro námi zkoumanou oblast pojišťovnictví je však zřejmě stále nejvýznamnější událostí očekávaná legislativní úprava. Od 1. ledna 2010 má totiž nabýt účinnosti nový zákon o pojišťovnictví, nahrazující zákon č. 363/1999 Sb., který nevyhovoval z důvodu své zastaralosti a nepřehlednosti.

Při ohlédnutí za staršími významnými událostmi, které pojišťovnictví ovlivnily, musím připomenout ještě povodeň z roku 2002. Byla to největší pojistná katastrofa v naší historii. Je neoddiskutovatelné, že plošně nejrozsáhlejší byla povodeň z roku 1997 na Moravě, ovšem co se týče výše škod, předčila ji svým rozsahem bohužel povodeň ze srpna 2002.

Z pohledu struktury pojištění jsem musel konstatovat velmi zajímavý detail, a to rozdíl v pojištění majetku občanů a podnikatelů v roce 2002. Celkové škody napáchané velkou vodou se vyšplhaly až k 73 mld. Kč, pojištěné škody však činily pouze 37 mld. Kč, tedy mírně přes 50 %. Z těchto 37 mld. Kč připadá 20,3 % na majetek obyvatel, který byl z 83,3 % pojištěn. Zbývající část z celkových škod, tedy 79,7 %, připadá na pojištění podnikatelských subjektů, jejichž majetek byl pojištěn jen z pouhých 16,7 %. Je ještě nutné doplnit, že po těchto záplavách tedy v roce 2003 všechny pojišťovny zaznamenaly nárůst počtu uzavřených

živelních pojištění, které se zvýšily o 80 %, a to i přesto, že se pojištění budov a staveb zvýšilo zhruba o 16 %.

V celosvětovém měřítku ale škody způsobené povodněmi nejsou naštěstí příliš vysoké, naopak nejvíce škod připadá na pochybení lidského faktoru, což je možné pozorovat na následujícím grafu.

Graf 9 [16]

Závěrem bych již jen dodal, že pojištění je specifické zvláště tím, že zítra na něj může být pozdě. Neměli bychom proto považovat za mylnou pravdu, že pojistit by se měl jen velice majetný člověk, který by se tak chránil před tím, aby ho finančně neohrozila nahodilá událost. Naopak právě my, obyčejní smrtelníci, bychom si tuto pravdu měli zavčas uvědomit, měsíčně nalézt alespoň minimální obnos a zajistit se tak proti nežádoucí situaci. Tu nám totiž život může kdykoliv nečekaně připravit.

9. Seznam literatury

- [1] ŠRÉDL, K. *Ekonomie a teolog*. Brno: L. Marek, 2006. ISBN 80-86263-91-6.
- [2] BÖHM, A. *Ekonomika a řízení pojišťoven v podmínkách po vstupu České republiky do Evropské unie*. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-020-3.
- [3] **Zákon, č.38/2004. Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, ve znění pozdějších předpisů.**
- [4] KAHOUN, V., VURM, V., KUČEROVÁ, B. *Vybrané kapitoly z pojišťovnictví*. Vydal: Česká asociace pojišťoven, 1996.
- [5] <http://www.ceskapojistovna.cz> (stránky České pojišťovny, a.s.).
- [6] <http://cs.wikipedia.org> (stránky internetové encyklopedie Wikipedie).
- [7] <http://www.rb.cz> (stránky Raiffeisen bank).
- [8] <http://www.cap.cz> (stránky České asociace pojišťoven).
- [9] **Česká pojišťovna, a.s. Výroční zpráva 2008**. Vydal: Česká pojišťovna a.s., 2009.
- [10] **Kooperativa pojišťovna, a.s. Výroční zpráva 2008**. Vydal: Kooperativa, pojišťovna, a.s., 2009.
- [11] **Allianz pojišťovna, a.s. Výroční zpráva 2008**. Vydal: Allianz pojišťovna a.s., 2009.
- [12] **ČSOB pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB. Výroční zpráva 2002**. Vydal: ČSOB pojišťovna, a.s., 2003.
- [13] **ČSOB pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB. Výroční zpráva 2008**. Vydal: ČSOB pojišťovna, a.s., 2009.
- [14] **Generali pojišťovna, a.s. Výroční zpráva 2008**. Vydal: Generali pojišťovna a.s., 2009.
- [15] <http://www.ct24.cz> (stránky televizní stanice ČT24).
- [16] DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. Praha: Ekopress, 2005. ISBN 80-86119-67-X.
- [17] <http://www.nuclearpool.cz> (stránky Českého jaderného pojišťovacího poolu).
- [18] <http://www.rozhlas.cz> (stránky Českého rozhlasu).
- [19] **Česká asociace pojišťoven. Výroční zpráva 2002**. Vydal: Česká asociace pojišťoven, 2003.

10. Přílohy

Příloha č.1 – Seznam grafů

Příloha č.2 – Seznam pojišťoven této práce

Příloha č.3 – Kalkulace životního pojištění České pojišťovny – Dynamik Plus

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj životního a neživotního pojištění v ČR

Graf 2: Vývoj předepsaného pojistného za rok 2008

Graf 3: Počet zaměstnanců České pojišťovny

Graf 4: Vývoj zaslouženého pojistného a hrubého objemu vyplacených pojistných plnění České pojišťovny

Graf 5: Struktura předepsaného pojistného IPB pojišťovny, a.s. v roce 2002

Graf 6: Počet zaměstnanců ČSOB pojišťovny

Graf 7: Hrubé předepsané pojistné - Generali pojišťovna, a.s.

Graf 8: Pojištění škody, jejich výše a struktura 2002

Graf 9: Struktura škod na světovém pojistném trhu

Česká pojišťovna a.s.

Na Pankráci 123/1720, Praha 4, 140 00

generální ředitel:

Ing. Ivan Vodička, MBA

tel.: 420224550411

fax: +420 224 052 200

klient@cpoj.cz

www.ceskapojistovna.cz

Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group

Templová 747, Praha 1, 110 01

generální ředitel:

Ing. Martin Diviš, MBA

tel.: +420 221 000 111

fax: +420 222 322 633

info@koop.cz

www.koop.cz

Allianz

Allianz pojišťovna, a.s.

Ke Štvanici 656/3, Praha 8, 186 00

předseda představenstva:

Ing. Miroslav Tacl

tel.: 420224405111

fax: +420 242 455 555

bezplatná info linka: 420800170000

klient@allianz.cz

www.allianz.cz

ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB
Masarykovo nám. 1458, Pardubice, 532 18
předseda představenstva a generální ředitel:
Ing. Jeroen van Leeuwen
tel.: 420467007111
fax: +420 467 007 444
bezplatná linka: 420800100777

info@csobpoj.cz

www.csobpoj.cz

Generali Pojišťovna a.s.
Bělehradská 132, Praha 2, 120 84
generální ředitel:
Ing. Petr Kopecký
tel.: 420221091111
fax: +420 221 091 300
klientský servis: 420844188188

servis@generali.cz

www.generali.cz

MODELOVÁNÍ PRŮBĚHU POJIŠTĚNÍ

Životní pojištění - DYNAMIK Plus

Základní údaje

Pojištěný:

Příjmení a jméno: A
 Rodné číslo: 791111
 Vstupní věk: 30 let
 Pojistná doba: 20 let, počátek: 30. 9. 2009, konec: 29. 9. 2029

Základní pojištění:

Pojistná částka pro případ smrti: 500 000 Kč

Lhůtní pojistné:

Celkové lhůtní pojistné: 1 000 Kč
 Frekvence placení: 12 x ročně

Z toho: Lhůtní pojistné
 Životní pojištění pro případ smrti nebo dožití, zproštění od placení v případě trvalé invalidity 967 Kč
 Pojištění pro případ nemoci - A) Pojištění plateb pojistného při pracovní neschopnosti 33 Kč

Celkové zaplacené běžné pojistné za životní pojištění:

967 x 12 x 20 = **232 080 Kč**

Sjednaný program (alokační poměr pro umístění pojistného):

Umístění pojistného	Běžné pojistné		Mimořádné pojistné
	Nový dynamický program	Konzervativní program	
Kapitálová hodnota s garantovanou technickou úrokovou mírou	0 %	0 %	
Kapitálová hodnota s vyhlášenou úrokovou mírou	0 %	100 %	
Fond peněžního trhu	0 %	0 %	2,0 %
Dluhopisový fond	0 %	0 %	3,0 %
Akciový fond	40 %	0 %	7,0 %
Fond ropného a energetického průmyslu	20 %	0 %	7,0 %
Zlatý fond	10 %	0 %	7,0 %
Fond nemovitostních akcií	30 %	0 %	7,0 %
Fond životního cyklu - střední riziko	0 %	0 %	2,5 %
Fond životního cyklu - vyšší riziko	0 %	0 %	5,0 %

Základní pojistné plnění

A) Při dožití se konce pojištění bude vyplaceno:

V případě podílu na výnosech:	1,0 %	1,5 %
Kapitálová hodnota:	24 814 Kč	24 814 Kč
Podíly na výnosech z rezerv:	3 776 Kč	5 869 Kč
Hodnota podílových fondů:	284 728 Kč	284 728 Kč
CELKEM:	313 318 Kč	315 411 Kč

B) Při plném invalidním důchodu

- a) zproštění od placení pojistného (platí pojišťovna)
 b) ostatní nároky zůstávají zachovány včetně podílu na výnosech a pojištění pokračuje (mimo pojištění plateb pojistného při pracovní neschopnosti, které zaniká).

C) Při úmrtí během pojištění

Nárok pro pozůstalé: ihned vyplacena sjednaná pojistná částka: **500 000 Kč**
+ kapitálová hodnota, podíly na výnosech za dobu od počátku pojištění a hodnota podílových fondů.

Pojistné částky a pojistné mohou být pro následující pojistný rok automaticky zvyšovány s ohledem na index spotřebitelských cen publikovaných ČSÚ a růst nominálních mezd publikovaných ČSÚ za minulý rok. Indexace pojištění nebude provedena v případě, že došlo ke zvýšení rizikového pojistného po ocenění zdravotního stavu pojištěného a v případě, že k výročnímu dni pojištění přispívá zaměstnavatel na pojistné v plné výši.

Předpokládaný růst fondu je uveden pouze pro umístění pojistného do jednotkových fondů a vzhledem k charakteru fondů není zaručen. Běžné placené pojistné umístěné do kapitálové hodnoty s garantovanou technickou úrokovou mírou je zhodnocováno technickou úrokovou mírou, která je garantovaná po celou dobu trvání pojištění, běžné nebo mimořádné pojistné umístěné do kapitálové hodnoty s vyhlášenou úrokovou mírou je zhodnocováno prostřednictvím vyhlášené úrokové míry, kterou vyhláší ČP a.s. a je uvedena v Přehledu poplatků.

*Uvedené hodnoty jsou modelovým příkladem vývoje pojištění za předpokladu dosažení stanoveného podílu na výnosech, konstantním vývojem cen podílových jednotek fondů a dále za předpokladu, že nedojde ke zvýšení rizikového pojistného po ocenění zdravotního stavu pojištěného, ani k jiné změně parametrů pojištění. Dále změny na peněžních nebo akciových trzích mají vliv na hodnotu podílových jednotek, proto nejsou uvedené informace závazné. Při výplatě pojistného plnění (v případě dožití a v případě odkupného) a při mimořádném výběru bude uplatněna srážková daň v souladu se zákonem o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. Tato daň není v tabulce zohledněna.
Tento modelový příklad není součástí pojistné smlouvy a nezavazuje Českou pojišťovnu a.s. (pojistitele) k žádnému plnění.*

Upozornění: Předchozí výkonnost fondu nezaručuje stejnou výkonnost v budoucím období. Hodnota fondu může stoupat i klesat a není zaručena 100% návratnost zaplaceného pojistného. Pro aktuální ceny podílových jednotek a ostatní podrobnější informace navštivte www.ceskapojištovna.cz

K životnímu pojištění DYNAMIK Plus je možno uzavřít úrazové pojištění, které je výrazně levnější než úrazové pojištění sjednané samostatně.

Plnění z připojištění - Pojištění pro případ nemoci

A) Pojištění plateb pojistného při pracovní neschopnosti

Obsahem pojištění je pojištění částky ve výši celkového běžného placeného pojistného z uzavřené smlouvy pro případ pracovní neschopnosti vzniklé jako důsledek nemoci nebo úrazu. Pojistné plnění je vypláceno měsíčně, překročí-li délka pracovní neschopnosti 30, 60, 90... dnů. Omezení:

- 1) Čekací lhůta činí 3 měsíce od sjednání počátku pojištění - během ní není právo na plnění. V případě hospitalizace v důsledku úrazu čekací lhůta odpadá.
- 2) Uplatňuje se výluka při pracovní neschopnosti vzniklé v příčinné souvislosti s následky předchozích onemocnění a úrazů.